

Ν. ΤΙΧΟΝΟΦ

ΣΙΜΟΝ

Ο

572
135

ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΟΣ

ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΙΟΝΟΤΙΤΟΝ

ΜΑΡΙΟΥΠΟΛΙ

1934

Н. ТИХОНОВ

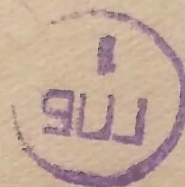
СИМОН БОЛЬШЕВИК

отв. редактор. И. САРБЕЙ
перевод. А. ДИМИТРИУ
тех. редактор. Н. ПЕТРОС.

укргоснацмениздат
1934 — 1934

D8
889a

N. ΤΙΧΟΝΟΦ

ΣΙΜΟΝ Ο ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΟΣ

ΕΛ. Β. Β. ΠΗΓΡΕ
Υ. 1935 Γ.
ΑΚΤ Νο 17

ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΙΟΝΟΤΙΤΟΝ

ΜΑΡΙΟΥΠΟΛΙ

1934

ΓΙΑ ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΙΤΕΡΙΣ ΙΛΙΚΙΑΣ

Επιτράπηκε για εκτύπωση στις 28-IX-1934

Αριθμός βιβλίου 50. — Τιράζ 1000.

Γορλίτ № 1729 — Παραγγελίας № 4085

ΠΕΦΘΙΝΟΣ ΣΙΝΤΑΧΤΙΣ: Γ. ΣΡΑΠΕΙ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ ΑΠΟ ΡΥΣΙΚΟ:

Α. ΔΙΜΙΤΡΙΥ

ΔΙΟΡΘΟΤΙΣ: Ν. ΠΕΤΡΟΣ

Ἄκουσα να λένε ἡ ἀνθρώπι λογιό-λογιό ιστορίες, μεγάλες
θυλιές, πυ έγιναν. Μα τι λογιό ἴνε ο ἱροας, δεν το κσέρο.
Κ'εγὼ τόρα λίγο θα διγιθό.

Ἰμε οσετίνος. Ἰνε τέτια χόρα ἡ Οσέτιά-μας, πιγένις
μια μέρα—μπροστά-συ ἴνι θυνά, πιγένις κε δέφτερι, πιγένις
κε μια θδομάδα—ολόγிரά-συ θρίσκυντε πέτρινα θυνά. Κάποτε
πάνο-τυς φιτρόνυνε δάσι, κάποτε ἴνε απλομένο το χιόνι, χί-
νετε το νερό, ατέλιοτα χίνετε, ποτάμια μεγάλα κε μικρά,
λογιό-λογιό ποτάμια χοχλακίζυν, χοχλακίζυν, θαρίς κε ἴνε
τρελά, — ἡ φονί δεν ακύετε. Για να πας στο μυσαφιρλίκι—
πρέπι να περάσις πάνο απτο θυνό, κε στο μαγαζὶ να πας—
πρέπι να περάσις πάνο απτο θυνό, τον πεθαμένο να κυθαλί-
σις—πρέπι να πας πάνο απτο θυνό, να πας να χορέψις—
πρέπι να πας πάνο απτο θυνό. Ἰνε δίσκολο να ζις στὶν
Οσέτια.

Ἐνας χοριάτις ἴχε πολὶ γι, — ἔρικξε τιν κάπα-τυ, το
χοράφι δε φένετε πια: ἡ κάπα το κκέπασε. Κε το χοράφι
θρίσχετε ἴσια κάτω απτον υρανό. Βέθεα, λιπόν, ολόγिरα ἴνε
φτόχια. Ἰ πέτρινι σάκλια ¹⁾ ἴνε κρία—στι μέσι ἀνάβι ἡ φωτιά
για να ζεστένις τα χέρια-συ, να μαγιρέβις το φαγί, ἕνα τρα-
πεζάκι, μια πάνκα με τρία πόδια,—τέτια ασιατικὶ πολιτέλια,
δεν κσέρις τι να κάνις, σα μάντρα.

Ἰμε, θέθεα, θυνίσιος. Ἰμυνα πολὶ νέος, ἀμόρφοτος.
Σκεφτόμυνα πολὶ, πος πρέπι να ζίσο. Ἰρτε ἡ επανάστασι,

¹⁾ σάκλια—χοριατόςπιτο στον Κάρκασον.

Ίρτε ο εμφύλιος πόλεμος,—πίρα το τυφέκι, ένα άλογο, πύγα να γραφό στο κόμα. Δεν ίχαμε τότε το κομμουνιστικό κόμα, ίτανε ένα κόμα, ονομαζότανε «κερμέν». Κι' αφτό υπεράσπιζε το λαό τις Οσέτιας. Ίτανε πολύ δίσκολος ο πόλεμός-μας. Ίσιφιλιοτές, ι σοβινιστές, ι μπελογθαρντέιτσι θρискόντανε σε κάθε θυνό, θρискόντανε στον κάμπο. Το Βλαδικαφκάς το πύρε ο γενεράλος Σςχυρό. Ίβαλε τον Μπέτα Χαμπάεφ να κίθερνάι τιν Οσέτια. Ίτανε άνθρωπος με τιποτένια καρδιά αφτός ο Μπέτα Χαμπάεφ. Ίκεε τα χοριά, έβαζε ολόγिरα άχιρο, μας έκεε σα γυρόνια, διάβαζε κατανκελίες, χερότανε. Κ' εμύς, ι κερμενιστές, σχορπιστίκαμε τότε, γιρίζαμε ολόγिरα σα λίκι, δεν αφίναμε τυς μπελογθαρντέιτςυς να ισιχάσυν. Ίρτε ο χιμόνας, έπεσε τεράστιο χιόνι, σκέπασε τα μονοπάτια, σκέπασε τις σάκλίες, σκέπασε τα δάσι,—ίνε πολύ άσκιμα, δεν μπόρις πυ-θενά να πας, ίνε φοθερό να γιρίζις όκσο. Με λίγα λόγια—το χιόνι κατρακιλάι απτα θυνά, δεν μπόρις να περάσις ανά-μεσα απτο χιόνι, τ'άλογα σικόνουντε, κε πρέπι να πολεμύσις. Ο Μπέτα Χαμπάεφ χτιπάι τα παλαμάκια, πίνι κινιάχ, χέ-ρετε: θα πσοφύςυν ι μπολσεβίκι στα θυνά, δε θα ζύςυν καθόλυ-ος τιν άνικσι.

Στέκυμε με το σίντροφό-μυ στο πέραζμα τυ ποταμού—περιμένο χαμπάρια. Κε ίνε πια θράδι, απτα θυνά ερχότανε μια μιρυδιά, νά-νά θα κατεθεί ι ομίχλι, θα στριφογυρίσι το χιόνι. Κε το ποτάμι δεν πάγоне καθόλυ, θροντάι στ' αφτί-συ, όπος στο τζαερό. Το νερό πιγενο-έρχετε με φύσκες ανάμεσα απτις πέτρες. Δεν μπόρις να κχταλάβις τι θέλι, σα να στα-σιάζι ανόιτα στον τόπο.

Περιμένο έναν άνθρωπο απτιν άλι ακροποταμιά, κιτάζο στο νερό πίσο απτιν πέτρα. Με κάνι να θαυμάζο, τί δίναμι ίνε μέσα σ' αφτό το νερό — αναποδογυρίζι μια πέτρα, χτιπάι πανο σтин άλι, ρίχνι τα δέντρα με τις πέτρες, σκίζι τα πλεθρά-τυς, στενάζι ι ρεματιά. Ίςφικσε πολύ ι καρδιά-μυ.

Μυ ίρτανε τέτιες σκέψεις, ότι δε θα βαστάξω ως τιν άνικσι, θα κάνω να χαρί ο Μπέτα Χαμπάεφ—θα πσοφίσο.

Βλέπο—πλêι ένα κύτσυρο κε δε θέλι να βυλιάκσι, κ'έτσι ζοστά τραβάι στο δρόμο-τυ, ανεθένι πάνυ στο κίμα, σα σε στέγι, κιτάξι ολόγιρα κε θυτάι ανάμεσα στις πέτρες * κε κσαναπλêι, κε το ποτάμι το τραβάι απτο κεφάλι προς τα κάτω, το τραβάι απτα πόδια κε δεν μπορί να το τραβήκσι ολότελα. Ίνε ζοντανό το κύτσυρο κε τραβάι παραπέρα στο δρόμο-τυ.

Σκέφτικα: «Ήι, Σίμον,—Σίμον με λένε,—εσί ίσε σαν τι ρίζα αφτύ τυ δέντρυ, να κσέρις να πλêις, νάχισ μεγάλη καρδιά για ν' ανασένις βαθιά, μιν αφίνις το τυφέκι απτα χέρια-συ! Τί θα πας στο σπίτι να βιζένις σαν αρχύδα το πόδι-συ, πρέπι νε βαστάκσις στον αγόνα»! Κε σαν το σκέφτικα, αμέσως ζεστάθικα. Σκέφτυμε τώρα μόνο: γιατί δε φένουντε ι ζίντροφι από κίνι τιν ακροποταμιά; Βλέπο—σκοτινιάξι πια στι ρεματιά, κε κατεθένυνε στο νερό στιν άλι ακρόποταμιά έχσι άνθρωπι.

Κατεθίκανε, κιτάζυνε το νερό. Κατάλαβα, ότι κσέρυν άσκιμα το ριχό πέραζμα ίτε δεν έχυν εμπιστοςίνι στ' άλογά-τους. Τ' άλογα κυράστικαν, το νερό ίνε παγερό, φοδύντε τ' άλογα να μπύνε στο νερό. Κιτάζω καλά: τί μυσαφίριδες ίνε; Σκέφτυμε: ας περάσουν, όπως κσέρυν. Δε θα τυς πο τίποτα. Αν ίνε εχτρί δεν τυς λιπόμε, ας πνιγύν, μα αν ίνε φίλι—πρέπι να θγάλυμε μισ φονί, να τυς δόσουμε κανένα σινιάλο.

Τ' άλογα μπίκανε στο νερό, κε το νερό άρχισε να πêξι μαζί-τους. Μπίκανε καλά στο νερό, μα όχι όλι με μιας. Μερικί πιγένυν καλά, διο απέμιναν πίσω, κ' ένας πάι άσκιμα, δεν τον πιγένι εκί πυ πρέπι, τον πιγένι στις πέτρες, θα χαθί τ' άλογο, δεν μπορί τ' άλογο να τα θγάλι πέρα. Απτ' άλογα θγένι αγνός, κ' ι καθαλάριδες δε θγάζυνε μιλιά. Πίρα το τυφέκι, σιμάδεψα τον πρότο,—μυ φάνικε, ότι έχι γαλό-

νια στους όμους-τους, φορί κάτι ζεστό σακάκι. Κι' ο είντροφός-
μου πιάνει το τυφέκι, λέει:

— Σίμον, μίπος δεν ίνε ο Ντεμπόλα, να εκίνος στην
άκρι, τ' άλογό-τυ θασανίζετε!

'Αρχισα να κιτάζο, να κιτάζο—γνόρισα τον Ντεμπόλα.

— 'Όστε, ίνε ι δικί-μας,—λέο.—Φόνακσέ-τους. Υασίλ,
ότι ίμαστε εμείς, φόνακσε!

— Ντεμπόλα, εσί ίσε;—τους φόνακσε.

Κ' εγώ φόνακσα:

— Ντεμπόλα, εσί ίσε;

Κ' εκίνος δεν μπορί να διεφθίνι τ' άλογο, αν κε ίρτε
σιμά στην ακροποταμιά, το νερό σπρόχνι τ' άλογο. Γίρισε στι
φονί, φονάζι επίσης:

— Εσί ίσε, Σίμον; Εσί ίσε, Υασίλ;

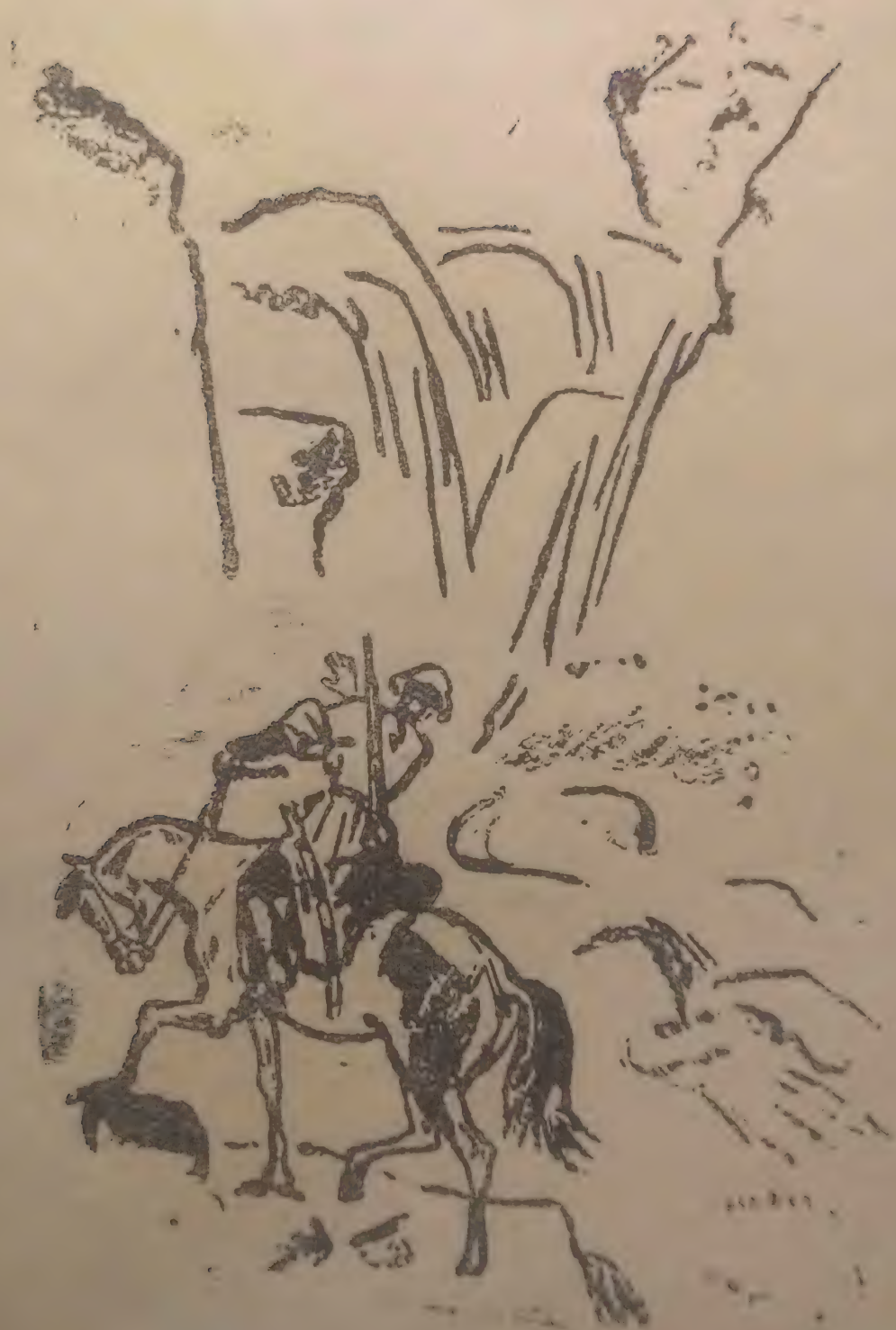
Βγίκαμε από πίσο απτις πέτρες, καθίσαμε στ' άλογα
φονάζουμε:

Εμείς ίμαστε, Ντεμπόλα, εγώ ίμε, ο Σίμον, εγώ ίμε, ο
Υασίλ!

Ι καθαλάριδες θγίκαν απτο ποτάμι, πατόντας στις πέ-
τρες, μα ο Ντεμπόλα με τ' άλογο νά τόρα θ' αναποδογίρισι.
Τυ απέμινε ένα λεφτό να θασταχτί. Πιδίσαμε στο ποτάμι με
τ' άλογα. Εγώ κι' ακόμα ένας νέος απλός άνθρωπος. Μόλις θγίκε
απτο νερό κε μπίκε πάλι στο ποτάμι. Το ποτάμι χίμισε στ'
αφτιά—δεν μπορί να πάρι ανάσα, αρπάκσαμε τ' άλογό-τυ
απτο χαλινάρι απτις διο μεριές, κι' αφτό κυνιέτε, τόρα θα
πέσι. Το σφίκσαμε ανάμεσα στα διο άλογά-μας κε το τραθύ-
σαμε μ' όλι τι δίναμί-μας στην ακροποταμιά, κι' ο Ντεμπόλα
χλόμιασε, κυνί το κεφάλι-τυ, λέι μόνο:

— Μα-χατζάρ, μα-χατζάρ,—πυ σιμένι: θεέ-μου, θεέ-
μου,—τόρα θα χαθό.

Πίγαμε να ζεσταθόμε στο χοριό πάνο στο θυνό, καθίσα-
με σιμά στι φωτιά. Κιτάζο, εκίνος πυ πίδισε μαζί-μου στο

ποτάμι, δε φοβότανε, ίνε τόσο νεος, μουστάκια δεν έχει, γένια δεν έχει, ίνε ζουρός, τα μάτια-του κένε, γελαί, λεί:

— Δε με κσέρεις, Σίμον; Εγώ ίμε ο Τσαγόλοφ, να με λες Γιόργι.

— Καλά, λέο, φάγε-πιες, Γιόργι, έκανες καλά, πυ ρίχτικες στο ποτάμι, μα πές-μου, πιος ίσε;

— 'Τμε καρμενιστίς,—λεί,—κε παλέβο για τι λεφτεριά, ίμε επαναστάτις,—λεί,—κε γενίθικα στο χοριό χριστιάν-σκος.

Εδó ίρτε σιμά ο Ντεμπόλα κε λεί πολλά μεγάλα κ' εφχάριστα λόγια για το γλίτομα τις ζοίς-του κε μυ σφίνκι το χέρι. Με δίχνι στο Γιόργι:

— Αυτός ίνε ο Σίμον απο Ντιγόρ, ίνε δικός-μας άνθρωπος.

— Λιπόν;—λεί ο Γιόργις,—αδέρφια μπολσεβίκι, ας αναπαφτόμε κι' ας αρχίσαμε τι δουλιά.

'Αρχισα να κιτάζο από κίνι τι μέρα τον Τσαγόλοφ. Θέλο να μάθο, τι τρέχι: εγó ίμε νέος, εκίνος ίνε νέος, μα ίμαστε διαφορετικί. Μέσα-του έχει κάπια φοτιά, εγó δεν έχο τέτια. 'Ινε αλίθια, ότι εκίνος ίνε γραματιζμένος, κ' εγó τότε στα γράματα ίμωνα πολί αδύνατος. Τα μάτια-του κιτάζαν πιο πλατιά, κ' εγó, σα γεράκι, κιτάζα ολόγिरα μισοκλίσοντας τα μάτια-μου. Μα σκέφτομε, ότι τυ ίτανε πιο δίσκολο από μένα να πιδίσι στο ποτάμι. Δεν ίχε θυνίσια σινίθια. 'Ιτανε άνθρωπος τις πόλεις. Για τα θυνά ίτανε κσένος. Μα γι' αφτό σκεφτότανε σαν κανένας σοφός, κ' εγó τότε δεν μπορούσα καθόλου να σκεφτό, χτιπούσα μόνο τ' άλογο κ' έτρεχα, δίχος να κιτάζο πίσο-μου. Μια φορά στίσαμε καρτέρι για τυς μπειλογδαρντέιτς. 'Ιρτε ένας γέρος, κιτάκσε κε πίγε αμέσος στον Τσαγόλοφ, κατάλαθε, ότι ίνε αρχιγός, τυ λεί:

— Θα πολεμίσεις, με τους μπαλογδωρντέιτους θα πολεμίσεις;

— Θα πολεμίσω, — λέει ο Τσαγόλοφ, — κ' εσί πιος ίσε; Κι' ο γέρος ίτανε πολί ιλικιομένος, μαλιαρός, ίχε εκατό χρόνια στις πλάτες-του, τρέμι.

Κ' εγώ θα πολεμίσω, δόσε-μυ ένα τυφέκι, θα πυροβολώ.

— Πίγενε να χιμιθίς, — λέει ο Τσαγόλοφ. — Παπού, άκυσε, πίγενε να χιμιθίς. Πύ μπορίς εσί να πολεμίσεις.

Κι' ο γέρος ίρτε σιμά κε τον έπιασε απτο χέρι κε μόνους-του τρέμι σαν τι φοτιά.

— Δε θέλο να χιμιθό, δε θα πάγο να χιμιθό. Εμένα κι' ο Τακόεφ μ' έστελνε να χιμιθό, μα εγώ κε τότε πολεμύσα, κι' ο Τακόεφ δε μν έδοσε τυφέκι, μα εγώ κε τότε πολεμύσα.

— Μα πός πολεμύσες;

— Πίγενε πάνο κ' έριχνα πέτρες απτο βράχο πάνο στα κεφάλια-τους. Νά πως πολεμύσα.

Τότε ο Τσαγόλοφ πήρε το γέρο απτο χέρι.

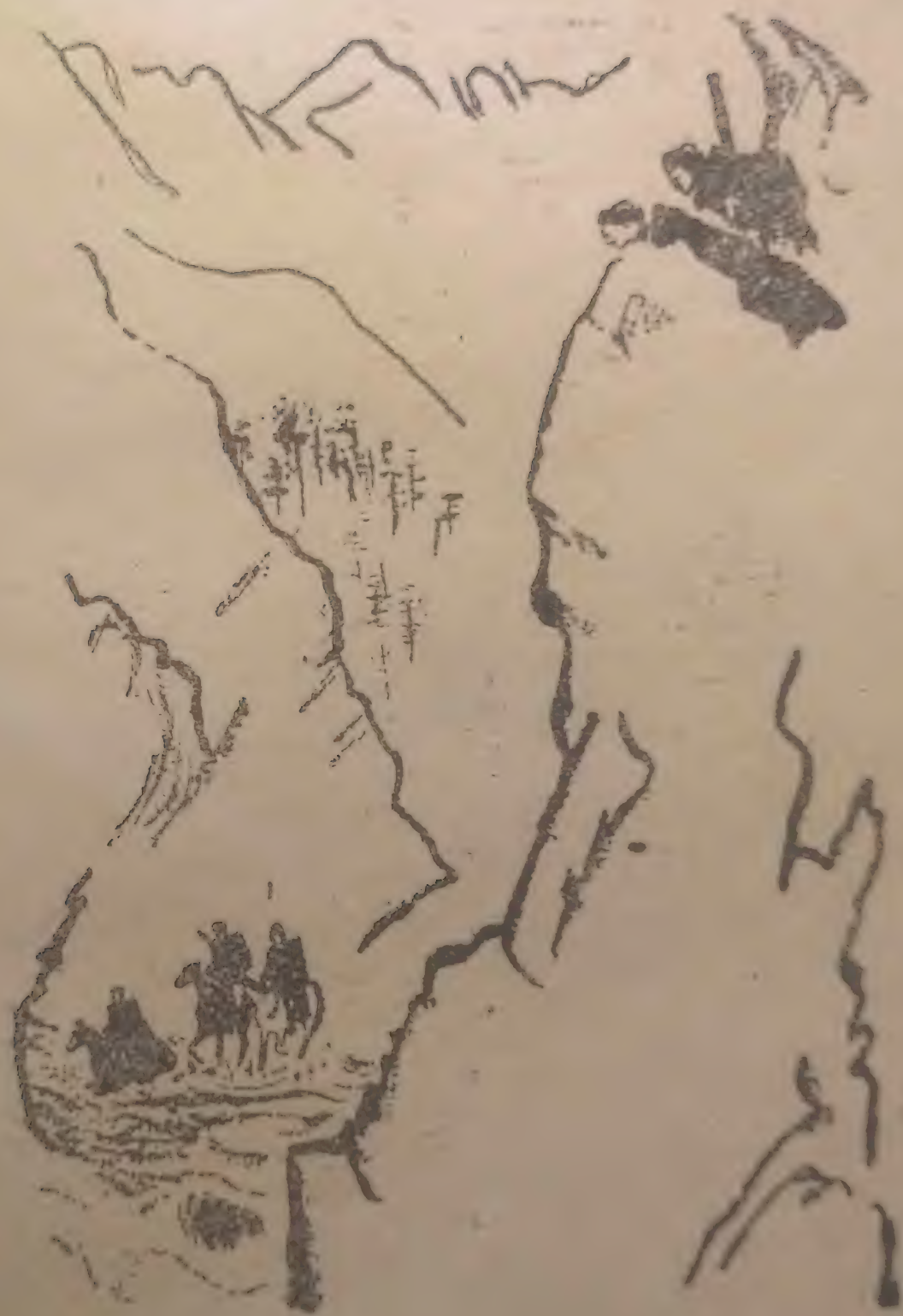
— Παπού πίγενε να χιμιθίς. Εμís θα πολεμίσουμε κε θα συ κερδίσουμε τα γεράματα, θα πεθάνις ετι ζεστασιά, μα ακόμα κε πριν απτο θάνατό-συ θα τρος άσπρο πιλάφι.

Ο γέρος κύνισε το κεφάλι-του, λέει:

— Δε θα μν δόσις τυφέκι; Δε θέλο πιλάφι, δε θέλο άσπρο πιλάφι, θα ρίχνο πάνο-τους πέτρες. Εγώ ιμε μπολσεθίκος, κ' εσί μα διόχνις. Δεν ίσε δικός-μας ίστερα απ' αυτό!

Γέλασε ο Τσαγόλοφ, τον ανκάλιασε, τον φίλιζε. Κε σας το διγίθικα αυτό γιατί, κσέρις, διαδίδανε τότες επίτιδες φήμες για τους μπολσεθίκους. Ίρτε σε μένα ένας άλλος γέρος, μόλις περπατάι, βαστιέτε στο ραβδί για να μιν πέσι, ροτάι;

— Πύ καθετε εδώ ο Σίμον μπολσεθίκος; Δίχσε-μν το Σίμο τον μπολσεθίκο!

— Εγώ ίμε, —λέο—παπού. Δε θέλεις να γραφίς στο κόμα-μας; Δμέσος θα κσανανιόσις.

Κι' εκίνος αποτραδίχτικε από μένα κόνισε τα χέρια-του κε το ραβδί, με κιτάζι, λεί;

Βγάλε το καπέλο-συ, βγάλε το καπέλο-συ.

Έδγαλα το καπέλο-μου, χάιδεψε το κεφάλι-μου, έχωσε το χέρι-του μέσα στα μαλιά-μου, θίμοσε.

— Γιατί με κοροιδέεις; Δεν ντρέπεσε, ίσε νέος κε κοροιδέεις εμένα, το γέρο. Τί λογιό μπολσεθίκος, —ίσε εσί; — λεί.

— Αλιθινός, παπού, μπολσεθίκος, — λέο—ολάκερος μπολσεθίκος απτο κεφάλι ος τα πόδια, κε τ' άλογο-μου κε το τυφέκι-μου ίνε μπολσεθίκικα.

— Μα πύ ίνε τα κέρατά-συ;—ροτάι κι' όλο κιτάζι ολόγιρά-του.

— Τί κέρατα, παπού; Κέρατα έχουν ι αγελάδες κε τα θόδια, μα εγώ κ' εσί ίμαστε άνθρωπι.

— Μα εμένα μου ίπανε, ότι όλι ι μπολσεθίκι ίνε με τα κέρατα κε δε μιάζουν μ' ανθρώπους, —λεί ο γέρος.—Κ' εσί σα να ίσε άνθρωπος, κε κέρατα δεν έχις.

Νά τι λογιό ήταν ι γέρι! Λογιό-λογιό ήταν ι γέρι-μας, κ' ι νέι ίτανε λογιό-λογιό. Μα θάβμαζα πολί για τον Τσαγόλοφ. Καθόμασταν στι σάκλια σιμά στο ποτάμι, κε ίτανε μια τέτια μανία μέσα στο ποτάμι—δαν μπορίς με τα λόγια να τιν πικς. Δεν μπορούσαμε να μιλίζουμε κε ν' ακύουμε ο ένας τον άλο. Το ποτάμι έπνιγε τις φονές-μας. Κε λέγο στον Τσαγόλοφ:

— Έσε γνωστικός, Γιόργι, μα πες, γιατί δάθηκε μια τέτια δύναμι στο ποτάμι; Τέτια δύναμι, Γιόργι! Κίταχε, το γιοφίρι θα νκρεμίσι, όλα θα πάνε στο νερό—ο αραιπάς θα πάι, τ' άλογο θα πάι, ι κάπα θα πάι, ι κάμα θα πάι. Γιατί έγινε ένα τέτιο πράμα, που χάνετε το κάκο τέτια δύναμι,

κε μέρα κε νύχτα, κι' ότε ο πάγος μπορέ καθόλου να τον πιάσει, κε τον πάγο αφτί τον σπάνι.

Με κίτακσε κε λέει:

— Ι δύναμι το ποταμιού, Σίμον, δουλέει για τος ανθρώπους.

— Τί λόγια ίπες, Γιόργι; Δουλέει για τος κακός ανθρώπους. 'Αμα σκοτόσουν ι λιστές ίτε ι μπελογοβαρντέιτσι κανέναν άνθρωπο—τον ρίχνουνε στο ποτάμι, κι' αφτό, όπος λένε ι ρύσι σίντροφι,—κρίβι τις άκρες στο νερό. Κι' όταν πάρι μεγάλη δύναμι απτι βροχί ίτε απτο χιόνι,—βγένι απτις πέτρες, πλιμιρίζι τις σάκλιες, πνίγι τα ζόα, πνίγι τος ανθρώπους,—δεν ίπες τέτια λόγια, Γιόργι.

Με κίτακσε κε λέει:

— Αν πάρουμε κε δάλουμε ένα νερόφραγμα κε σταματίσουμε αφτό το νερό κε το πάμε σε ιδιέτερες μηχανές,—μπορούμε να φωτίσουμε με ηλεκτριζμό όλι τιν Οσέτια. Δε θα ζίσο εγώ ος αφτό τον κερό, Σίμον, δε θα το δο, μα εσί κατάλαβε τα λόγια-μου κ' εγώ δε σε κσεγελό. Θα δεις, πως ιμερόνουν αφτό το ποτάμι, σαν το άγριο άλογο. Κι' αφτό, σαν το άλογο, θα γίνι πρότος δουλεφτίς.

Σαπάσαμε όλι-μας, κ' εγώ φοβίθικα. Μα τί λογιό άνθρωπι πρέπει να παλέψουνε μ' ένα τέτιο νερό, αφύ κε το άλογο κε το θυβάλι δεν μπορόν να τα θγάλουν πέρα με το πιο ριχό μέρος, κι' όπυ ίνε βαθιά—εκί, όπος στο μνίμα, ότε να κιτάκσι κανίς δε θέλι.

Ο Γιόργις χαμογέλασε ακόμα μια φορά.

— Εσί ο ίδιος, Σίμον, θα παλέψεις μαζί-του. 'Οχι το δίχος άλο μ' αφτό, με άλο, κε θ' ανανκαστίς να δουλέψεις. Κε θα δουλέψεις, δίχος να λιπιθίς τ'α χέρια-σου.

Κίτακσα το νερό, κε το κεφάλι-μου ζαλίστικε.

— Θα πολεμίζο,—ίπα μ' όλι τιν καρδιά-μου,—με τος

μπελογδάρντέιτς ος το τέλος, μα με το νερό θα φιλάω τον εαφτό-μου.

Γέλασαν όλοι για τα λόγια-μου, κε πρώτος ο Γιόργις.

— Δε θα ίνε έτσι,—ίπε,—κ'ι διο Οσέτιες θα ίνε μαζί—κε κίνι, πυ ίνε πέρα απτι θυνοσιρά, κι' αφτί. Απτο Χριστιάνσcoe, Σίμον, θα πιγένις το χιμόνα στο Τσχινθάλι στο μυσαφιρλίκι με τον αμακσιτό δρόμο κε θα περνάς απτο τυνέλι.

— 'Αφισε, Γιόργι, τα παραμίθια, δεν ίνε τόρα τέτιος κερός,—ίπα.— Βέβεια, τα βιβλία μπορύν παλά να περιγράψουν, μα δεν μπορίς να πεις σε μια όρα, τι γράφουν όλα τα βιβλία.

— Μι θιάζεσε να θιμόνις,—ίπε ο Γιόργις,—τους οσετίνους, εκίνους, πυ ίνε πέρα απτα θυνά, κσέρις, το πσομί μόλις τους σόνι για πέντε μίνες, κ' ίστερα κάθουντε κε κιτάζουν τι φοτιά, κε δεν έχυν τίποτα να πσίουν. Απτα μονοπάτια, πάνο στι ράχι-τους, περνόντας το χιόνι, κυθαλόνε ολόγιρα το πσομί, με τέτιο χιμόνα, κι' αφτό πόσο κοστίζει! Ι άνθρωπι χάνουντε στο δρόμο, τ' άλογα χάνουντε. Κι' αφτό δεν το λένε τα βιβλία, Σίμον, ίνε ι αλίθια, κι' ο κάθε άνθρωπος θα πι, ότι ίνε ι αλίθια. Κ'ι μπολσεθίκι δεν τρέφουντε με παραμίθια. Θέλουμε να δόσουμε στιν Οσέτια λεφτεριά κε πσομί, κι' όχι μόνο το χαρτί, πυ γράφι για τι λεφτεριά κε για το πσομί. Κ' εσί δεν πολεμάς για ένα χαρτί κε κσοδεθίς τον εαφτό-σου, Σίμον, δίχος να λιπάζε τι ζοί-σου. Αλίθια, Σίμον;

Σόπασα κε σκέφτομε: όχι, δε θάρτι μια τέτια μέρα, πυ θα παλέπσο με τέτιο δινató ποτάμι. Μα κε πως να παλέπσο, δεν κσέρο,—μπορό μόνο να πιροβολό, κε δεν ιπάρχι λόγος να πιροβολό στο νερό.

'Εφиге από μας ο Τσαχόλοφ ε'άλο τόπο, μα δεν έπαθα να σκέφτομε γι' αφτόνα. Κ' εγώ ίμυνα πολί μικρός άνθρωπος, σα μια πετρίτσα, κι' ολόγιρα ίτανε τέτια θύνα, πυ δε φενότανε ο ήλιος κε ίταν ακόμα κε χιμόνας. Μα, κσέρις, αν το πο

με άλλα λόγια, δεν έχανα το κυράγιο-μου. Χερόμυνα πολύ για τον Τσαγόλοφ, πυ έχει τέτιο νεαρό μιαλό. Κε λιπόμυνα γι' αφτόνα, πυ μυ έλεγε τόσο πικρά: «εσί θα το δεις, θα ζίσις ος τότε, μα εγώ δε θα το δο, δε θα ζίσο ος αφτό τον κερό». Γιατί έλεγε έτσι; Ροτύσα τυς σιντρώφους-μου, κ' εκίνι θαδμάζανε γι' αφτί τιν κυδέντα κε τίποτα δεν μπορούσανε να πόνε. Έτσι ζύσαμε, πολεμώντας μέρα-νίχτα, κε φιλάγαμα σα λίκι τυς μπελογθαρντέιτςους. Εκί πυ ίχαν αδίνατο μέρος, αμέσους τυς δανκάναμε για να θιμώντε, ότι δε θα προσφίσαμε ος τιν άνικει, ότι ίμαστε ακόμα ζοντανί κε τα δόντια-μας ίνε στον τόπο-τους.

Πιάσαμε ένα σπιώννο, κυλάχο. Τον ροτό:

— Τι κάνι ο Μπέτα Χαμπάεφ, κάθετε στι ζεστασιά, καλά κιμάτε, δεν τυ νιάζι για τίποτα;

Ο σπιώννος λεί:

— Εφχαριστό, καλά ίνε, καλά κιμάτε. Σε θλέπι στον ίπνο-τυ στιν κρεμάλα, κε κάθετε, θέβεα, στι ζεστασιά. Εσί ίσε πυ τρέμις κε θα προσφίσις απτο κρίο.

— Εσί θα προσφίσις προτίτερα,—τυ λέο,—κ' εμίς πάλι ζόμε ζεστά, κε μάλιστα πολύ ζεστά.

— Ζίτε, μα όχι κε τόσο,—λεί ο σπιώννος, μα-χατζάρ,—λεί,—πολί απτους δικύς-σας ζύνε πιο χιρότερα, απ' ότι ζο εγώ σε σας.

— Μα πιος, λέο, ζι; Πές-το πριν απτον θάνατό-συ κε πέθανε ίσιχα.

— Θα πεθάνο ίσιχα,—λεί,—γιατί ο Τσαγόλοφ-σας κ' ί αλι θα πεθάνυνε μαζί-μου.

Απ' αφτά τα λόγια έπαθα, κσέρις, έτσι, όπος παθένι το θυγό, όταν το νκρέμιζμα το τραντάζι ολάκερο κε θγάζι τέτιο καπνό κε φωτιά,—εκί όπου ίτανε δέντρα, δεν απομένι τίποτα, κ' όπου ίτανε πέτρες, χάνοντε όλες.

Κι' ο σπιόνος ίπε, ότι τον Τσαγόλοφ τον πρόδοσαν ι
σετίνι-αντεπαναστάτες κε τον έχυν εχμαλοτιζμένο σε τέτιο
μακρινό μέρος μέσα στα θυνά, απ' όπου δεν μπορούν να πάνε
στους μπελογθαρντέιτς κι' ος τος μπολσεβίκος ίνε μακριά.

Αρόστιςα από μια τέτια σκέπσι, πυ τόρα λέγο ς' ένα
φιλο-μυ: «Πάμε: έτσι ίτε όχι—θα το μάθουμε». Κ' εκίνος
μυ ίπε: «πάμε». Κε φίγαμε ς' ένα τέτιο απόμακρο μέρος,
όπου ίμυνα, ίνε αλιθια, κι' άλες φορές, μα τόσο σπάνια, πυ δε
με ίκσεραν εκί. Τα πέραμε όλα για το δρόμο κε κσεκινίσαμε.
Κσέρις, ι χώρα-μυ ι Οσέτια ίνε τόσο μεγάλη κε θυνίςια, πυ
αν έβλεπες αφτά τα θυνά, θάκλεες κε θα έλεγες: γιατί ίρτα
εδό; Κε τα δάκρια θα θγένανε στα μάτια-ςυ κε θα παγόνανε
στα ματοτσύναρα,—γιατί ίτανε χιμόνας. Κ' емίς ίμαστα σαν
κινιγί. Κε πιγένουμε διασκεδάζοντας για ν' αποτραθίσουμε τιν
προσοχί-τους, κε μόνι-μας τρέμαμε, σαν τα βιολιά στι γιορτί,
μα μόνο όχι χαρόμενα, αλά όπος τρέμυνε στο μνίμα.

Κ' ι έράχι εκί—κσεχνάς τος δικός-ςυ, κσεχνάς το
σπίτι-ςυ, κσεχνάς τιν επανάστασι,—ίνε μάθρι σαν το χιτο-
σίδερο, θαρί σαν το χιτοσίδερο σικόνουντε πάνο κε στιν πά-
ντα σαν τσακμακόπετρα, άλι ίνε ςυ σαν τα σίδερα πυ σιδερώνουν,
το χιόνι δεν κάθετε πάνο-τους. Κ' ι άνθρωπι εκί δεν ίνε
καλί, δεν ίνε καλί περισσότερο από κάθε άλο μέρος.

— Γιατί,—ροτόνε—πιγένυμε;

— Κ' емίς απαντόμε: πιγένυμε στι χαρά;

— Γιατί δεν έχετε κρασί μαζί-ςας;

— Μα πιος πιγένι κρασί στι χαρά;

— Κιτάκστε, να μιν ανανκαστίτε να προσκαλέσετε το τυ-
φάκι σε χίνι τι χαρά.

Σοπένυμε κε πιγένυμε. Άλι μας ροτόνε: δεν ίμαστα
κινιγί;

— Κινιγί,—λέμε.

— Πρέπι λιπόν να θιμάστε, να μιν κσεχνάτε τιν παρι-

μία: αν πιγένεις πάνο στην αρχύδα—τραγυδάς, αν πιγένεις πάνο στον αγριογύρυνο—φονάζεις τον παπά. Δε θα σας χρειαστεί ο πάπας;

Σοπένουμε κε τραβάμε παραπέρα.

Ίρταμε σε κίνο το μέρος, πυ μας έδειξε ο επιόνος, κε πίγαμε ν' αναπαφτόμε σ' ένα γνόριμό-μας.

Κ' εκίνος μας ίπε:

— Όλα έτσι κε ίνε. Μπορίτε να τυς δίτε, μόνο πρέπι να το καλοσκεφτόμε.

Κε κάτσαμε να σκεφτόμε. Κι' ο γνόριμός-μας ίπε έτσι:

Πάμε κε θα γλεντόμε με όλυς κε θα μιλούμε για το κινίγι κε για τα θαριά χρόνια κε θα θρίζουμε τυς μπολσεβίκυς, κ' εκί πίσο απτι σάκλια ίνε ένας δρόμος, πυ πάι στο θυνό κ' εκί ίνε ι σπιλιά, κε μέσα σ' αφτί τι σπιλιά τυς βαστώνε—κε δεν κάνι άραγεσ να τυς εκσαγοράσουμε.

Ίχαμε μαζί-μας χρίματα, κε πίγαμε. Κε γνωριστίκαμε με τυς ανθρώπουσ εκίνυ τυ τόπυ,—ίτανε αλιθινί καχύργι—κε τα χέρια-μυ τρέμανε απτι λίσα γι' αφτός τυς προδότες. Κ' έκανα το μάτι στο σίντροφό-μυ, κε τυς αγοράσαμε ρακί κε καθόμασταν σιμά στι φωτιά κε τρώγαμε χαμπαντεζζίν, ζιμαρικά με τιρί, κε τρώγαμε ντζίκα—τιρί, πσιλοκοματιαζμένο στο δούτιρο κε θρίζαμε τα θαριά χρόνια κε μιλούσαμε για το κινίγι, κ' έκανα το μάτι στο σίντροφό-μυ.

Κε νά αρχίσαμε τα τραγύδια, κι' άρχισα να μιλό μαζί-τυς με μισί φονί, κ' εκίνι μεθιζμένοι αρχίσανε να καρχώντε, λέγανε: θα πολίσουμε τυς μεγάλυς ανθρώπους κε θα γίνουμε πλύσι τιν άνικσι.

Ίπα κ' εγό, σα μεθιζμένος, ότι πρόθυμα θα τυς αγοράσο, αν μ' αφίσουν να τυς κιτάκσο. Κε μυ ίπκανε: θα μ' αφίσουν τιν άλι μέρα.

Κε απτιν άλι μέρα απτο προί έπιναν το ρακί-μας, κ' εγό πίγα, σα μεθιζμένος, πίσο απτις σάκλιεσ κι' άφισα το

είντροφό-μου μαζί-τους για να μι υποπτέρυγνε τίποτα, τιν
όρα, πυ λίπο. Πέρα έναν απο κίνους, κυνιότανε, κ' εγώ τον
δαστώσα κε σχεδόν τον έπνιγα, κε τον έρικσα στι χιονόστιθα
κε μπήκα στον πύργο, όπου ήταν ι σπιλιά.

Κε στάθικα, κιτάζο: ίνε κσαπλομένοι πάνο στ' άχιρο,
κυρeliaζμένοι, δε σαλέθουν, όλο ροχαλίζουν, θίχυν, ίνε άροστι
κε δε λένε τίποτα. Θαρύνε, ότι ίμε κανένας απτους λιστές.
Σίμοσα κε δεν μπορούσα να κιτάκσο, τα δάκρια πίγανε, κατα-
λαβένις, απο λάρινκα πίσο, δεν μπορούσα να κλάψο σε τέ-
τιο μέρος. Κίτακσα: ο Τσαγόλοφ κιμάτε κε ίνε άροστος, κε
τον έσπρωκσα στον όμο, κε κσίπνισε, κ' έχατσε κε κυνιό-
τανε. Θιμήθικα, τι μυ έλεγε κε τι ζοιρός κε χαρύμενος ίτα-
νε, κε τώρα το πρόσοπό-τυ ίνε σαν το ντυθάρι,—δεν μπορό
καθόλυ να τον κσεχάσο. Στέκυμε, κ' ι γλώσα-μυ πιγενοέρ-
χετε μέσς στο στόμα-μυ, σαν τι γλώσα τυ μεθιζμένου. Κόπι-
κε ι φονί-μυ. Με κίτακσε έτσι, σα να πεθένι, κε ίπε: «Νά
πάλι παραμιλό, ο Σίμον μιλάι μαζί-μυ, από πύ μπορούσε
νάρτι ο Σίμον;»

Τότε τον έπιασα απο χέρι, βαστό—το χέρι-τυ, λέο:
δεν ίνε παραμιλιτό, ίνε βοίθια. Κε τι να πο παραπέρα,—δεν
κξέρο, τι να πο παραπέρα. Κε πως να το βοιθίσο; Κ' ι
είντροφί-τυ—άλι ίνε κσαπλομένοι σαν πεθαμένοι, άλι ροχαλι-
ζουν. Κάνι μεγάλο κρίς στον πύργο,—το πρόδατο κε κίνο
μπορί να παγόςι, το θόδι κε κίνο μπορί να παγόςι. Δενκξέ-
ρο, τι να κάνο εδό, μα μπένι μεθιζμένος, εκίνος, πυ τον
έρικσα στι χιονόστιθα, κε λεί:

— Έχυνε μεγάλη αρόστια, κε θα πσοφίσυν. Δόσε τα
χρίματα, όσο ίνε ακόμα ζοντανί.

Εκί ήταν ένα τζαύρι—σανίδι με πέτρινα κοματάκια για
τ' αλόνιζμα,—κε ίθελα να τυ σπάσο το κεφάλι πάνο σε
κίνο το σανίδι, κε ίθελα να τυ δόσο χρίματα, μα κύνισε το
χέρι-τυ κ' έφριγε. Κ' εγώ έφριγα, κ' έφριγα μόνος-μυ σαν πε-

θαμένος. Κε με ροτίσανε, τι έπαθα, εκί, πυ γίρισα πίσω
Ίπα:

— Ίπια πολί κε με πίρακσε.

Κι' αποτραβίχτικα με το ζίντροφό-μυ κε λέγο:

— Τί θα κάνουμε;

Κε μυ ίπε, ότι κυθέντιαζε, κ' εκίνοι δεν πολύν τως
εχμαλότους, δε θέλυνε. Κ' εγώ ίθελα να μίνο ακόμα μια
νίχτα, μα ίρτε ο γνόριμός-μυ, λεί:

— Φίγε, Σίμον, αμέσος. αλιότικα θα πας κ' εσί σε
κίνο τον πέργο. Κε το ρακί τέλιωσε, κε κίνοι πια κσεμεθύνε,
κε μπορί να θγι τίποτα κακό για τι ζοί-συ.

Κε φίγαμε θαρίς απτα μνίματα,—κε να φίγεις δεν κάνι
κε να μι φίγεις δεν κάνι. Ίδωρα απτο κηκό-μυ, κε δε με πέρ-
νι κρίο. Κε σκέφτυμε τι να κάνο, κε κιτάζο: κελαρίζι το
ριάκι, κιτάζο—λίονι λίγο-λίγο το χιόνι, κιτάζο τον υρανό,
κι' ο υρανός χαμογελάι, γλίγορα θάρτι ι άνιχσι. Νά θιμίθικα
τον Μπέτα Χαμπάεφ: «θα πσοφίσουν ι μπολσεβίκι ος την
άνιχσι»—κε τον καταράστικα κ' έδιουκα τ' άλογο, κε ίκσερα
πια, πυ πιγένο κε τι θα κάνο. Ίρτα στο φίλο-μυ Γαστίεφ,
στον καρδιακό-μυ φίλο. Ο Γαστίεφ ίδε το σοβαρό πρόσωπο-
μυ, ίπε στις γινέκες να θγύνε, κ' ι γινέκες θγίκανε. Τότε δε
σιθυλεδόμασταν στον τόπο-μας με τις γινέκες, αφτές τόρα πί-
ρανε τι θέσι, μα τότε θρισκόντανε στι σκιά κε δεν τις εμπιστε-
δόμασταν, αν κε ίτανε ανάμεσά-τους κι' ακσιοσιμίοτες.

Ο Γαστίεφ λεί:

— Τί έπαθες; Βλέπο,—πίγες μακριά, τί έφερες.

Έκατσα κε σόπενα κε τον κίταζα. Τον κίταζα τόσο
πολί κερó, óστε ρóτισε:

— Τί με κιτάζεις;

Ίπα:

— Ι άνθροπι, Γαστίεφ, χάνουντε, μεγάλη άνθροπι χά-
νουντε, πρέπι να τως όόσουμε θοίθια. Ίτε ας χαθóμε;

Κίτακσε ολόγिरα, εα να μιν πρίστεθε στ' αφτιά-τυ κε στα λόγια-μυ, κε ίπε:

— Πρέπι να τυς δόσουμε βοίθια.

— Τότε πές-μυ, πιος ίνε ο Τσαγόλοφ;

Ο Γαστίεφ με κίτακσε στα μάτια κε ίδρε, ότι τα μάτια-μυ ίνε σταθερά.

— Εσί ίσε κερμενιστίς-μπολσεβίκος;

— Νε, εγώ ίμε κερμενιστίς-μπολσεβίκος.

— Λιπόν κι' ο Τσαγόλοφ ίνε μπολσεβίκος-κερμενιστίς.

— Τί έκανε, θέλο να κέρο. Βλέπο, ότι ίνε μεγάλος άνθρωπος.

— Γενίθικε σε ικογένια παπά, μα ο παπάς άφισε το θεό, έθγαλε τα ράσα κ' έγινε κερμενιστίς, κι' ο γιός-τυ γίρισε όλι τιν Οσέτια, πσιφίζοντας για τυς μπολσεβίκους, κε μάζεπσε πολός πσίφους.

— Κε τι έκανε ίστερα;—ρότιςα, εα να μιν έδινα προσοχή σε κίνα πυ άκυσα. Στην πραγματικότιτα ιθελα όλα να τα κέρο απτιν αρχί κε μιλόσα, έτσι όπος μιλόνε για τα δόρα τις νίφισ, με τέτια φονί.

— 'Ιστερα πίγε στιν Τιφλίδα, κι' ο σίντροφος Σσαουμιάν έχταχτος κομισάρος, —κέρις, τί σιμένι κομισάρος;—(εγώ κύνισα το κεφάλι-μυ)—τον έκανε πρόεδρο τυ Επαναστατικού Πολεμικού Σιθούλι, —κέρις, τί σιμένι πρόεδρος τυ Επαναστατικού Πολεμικού Σιθούλι;—(εγώ κύνισα το κεφάλι-μυ)—για να τελιόσι το τύρκικο μέτοπο κε ν' αφίσι τυς εργαζομένους να πάνε στα σπίτια-τους.

— Κ' εκίνος όλος τυς άφισε κε όλα τα εχτέλεσε;—ρότιςα.

Εδó ο Γαστίεφ κύνισε το κεφάλι-τυ κε κσακολουθóσε:

— Κ' ίστερα ο Σσαουμιάν τον πίρε στο Βαχó, —κε δουλέβανε μαζί, —κ' έλεγε γι' αφτόνα: ίνε ο μελοντικός Λένιν τυ Κάφκας. Κέρις, πιος ίνε ο Λένιν;

Ίκερα το Λένιν, έτσι τον ίκερα, πυ φοβίθηκα, πως ο Γαστίεφ λεί έτσι τα λόγια τυ Σσαυμιάν: «Ίνε ο μελλοντικός Λένιν τυ Κάφκας». Κ' εκίνος ακόμα ίπε:

— Κε κσέρης, ότι όταν χάθικαν ο Ντερπόλα Κεσάεφ, ο Αντρέας Γαστίεφ κι' ο Κόλιας Κεσάεφ,—ο Τσαγόλοφ έγινε πρόεδρος τυ Επαναστατικό Πολεμικό Σιβύλιω τις Οσετίας. Ίνε ένα μεγάλο κεφάλι κε φωτερό, σαν το χιόνι στιν αβγή.

Εδώ σικόθικα κ' έκατσα, αφτό πρόδοσε τιν ταραχή-μυ. Ο Γαστίεφ ίπε:

— Νομίζης, δεν τα κσέρουμε όλα; Θαρίς, κσεχάσαμε το σίντροφύ-μας, πυ πάλεβε τόσο κε πυ έτσι τα έδινε όλα στον αγόνα; Ίσε καχός μπολσεβίκος, αν νομίζης έτσι. Πές-μυ, ίρτες να πης, ότι ι οσετίνι, ι μαθρόκαρδι απτυς οσετίνυς, τον πρόδοσαν κε τον εχμαλότισαν κε τον έχυνε στον π'ργο, μέσα στι σπιλιά κε στιν παγονιά!

Εδώ δεν μπόρεσα πια να βαστάκσω.

— Ίνε άροστος,—φόνακσα,—κε μιλάι, θαρίς απτον άλο κόζμο!

— Κυράστικες, Σίμον,—μυ ίπε ο Γαστίεφ.—Πάρε τιν κάπα κσαπλόσυ στι ζεστασιά. Ο Γιόργις έχι τίφο, κε παραμιλάι, δε σε γνώρισε!

— Μίπος έτσι ίνε ι δουλιά;—φόνακσα πάλι.—Δεν ίνε έτσι ι δουλιά! Τί γνώρισε, τί δε γνώρισε; Πρέπι να τον πάρω-με απ' εκί. Ίρτα σε σένα να μιλίσω για μια τέτια δουλιά, πυ θράζι το έμα στις φλέβες-μυ. Γιατί ροτύσα; Μ' ενδιαφέρει για τον πατέρα κε τι μιτέρα-τυ; Νε, πολί μ' ενδιαφέρουν ο πατέρας κ' ι μιτέρα-τυ! Γιατί με βασανίζης. Πές-τα όλα πέρα-πέρα.

Ο Γαστίεφ ίπε:

— Εσί δεν ίκερείς ολότελα, πιος ίνε ο Τσαγόλοφ, κ' εγώ συ το ίπα,—τόρα το κσέρης.

— Καταλαθένεις, — φώναζα (σα να αρόστισα κι' ο ίδιος κε μιλούσα παραμιλώντας), — ήθελε να μι ζίσι, να μι δι, πως θα δουλέδι το ποτάμι για τες ανθρώπους, κ' εμείς πρέπι να κάνουμε έτσι, πυ να ζίσι, πυ να το δι, — να για τι μιλό.

— Περίμενε, Σίμον, — μυ ίπε ο Γαστίεφ, — ι ορετίνι θέλυνε γι' αφτόνα δέκα χιλιάδες ρύδλια. Κ' εμείς θα τα δόσουμε, κε θα τον φέρυνε. Κι' ο ζίντροφος Χυσίνα κι' ο ζίντροφος Υρτάεφ κι' ο Μίσας Κελάγοφ θα πάνε να πάρουν κ' εκίνον κε τες ζιντρόφους-τυ — νά πια ίνε ι αλίθια, κ' εσί τόρα τα κσέρικς όλα.

— Γαστίεφ, — ίπα εγώ, — μεγάλα χρίματα γιρέδυνε, μα τ' ακσίζι — μαχατζάρ! — αφτά τα χοντρά χρίματα. Μα εμείς, ι μπολσεδίικι, τα χριαζόμαστε αφτά τα χρίματα. Θα πάρο ανθρώπους κε, όταν θα πιγένυν πίσο με τα χρίματα, θα πιο το έμα-τους, θα τα πάρο όλα ος τιν τελεφτέα πεντάρα κι' όλα θα συ τα δόσο.

Κε, παρ' όλες τις φονές τυ Γαστίεφ, έφριγα τρεχάτος άπτι σάκλια, κε με κινιγύσαν ι άνθρωπι, κε κσέχασα τιν πι-θαρχία τυ κόματος κε πίγα μόνος, γιατί αγαπήσα αφτόν τον άνθρωπο. Κε πίγα να μαζέψο ανθρώπους, να κάνο ένα από-σπαζμα, να ριχτό απάνο-τους κε να πάρο τα χρίματα. Πίγενα, κ' ι άνθρωπι ερχόντανε στην πρόσκλησί-μυ, κ' εγώ πίγενα μόνος με το τυφέκι κε κανένα δε φοδόμυνα. Πίγενα το θράδι, κε ίτανε πια Μάρτις. Κε πίγενα το θράδι, κε τα θυνά φέδγκνε απτις διο μεριές, σα μελανά σίνεφα, κ' εγώ τα καμάρανα κε δειν ίδα, πως ανεθένυν από πάνυ-μυ απ' ένα στενό μονοπάτι. 'Ακσαφνα σταμάτιζε τ' άλογό-μυ, κε με φώνακσαν από πάνο. Κίτακσα κε γνώρισα, ότι με φονάζι ο 'Τσίτσα, κι' ο 'Τσίτσα ίτανε εχτρός τις γενιάς-μυ, μα εγώ τον κσέχασα κε δε θα τον πέραζα καμιά φορά απτον κερό πυ έγίνα μπολσεβίκος. Μα αφτός μόνος-τυ φώναζε από πάνο:

— 'Ισε έτιμος, Σίμον, για το θάνατό-συ;

Εδὼ ἀρχίσα νὰ τον ντροπιάζω κα νὰ τον θρίζω μ' ὅλα
τα λόγια κα δὲν κσεκώμπωνα το τυφέκι, μα αὐτὸς φώναζε:

— Εἰς πρὶν τρία χρόνια σκοτόςατε διο ἀνθρώπους πα-
ραπάνο ἀπτι γενιά-μου, κ' ἐγὼ θα σε λογαριάσω γιὰ διο. Ἴσε
ἐτιμος, Σίμον, γιὰ το θάνατό-σου;

— Τσίτσα, — φώνακσα, — ἴσε θλάκας, ἀν με σκοτόςις,
τόρα πυ ἡ Οσέτια ἔχι ἀνάνκι ἀπὸ κάθε ἀνθρώπο! Θιμίςυ, πὸς
κσεχάσαν τὸρα τιν ἐκδίκισι ἐματος! Πὸς πολεμύσανε με τὸς
μπελογθαρντέιτςους ὁ Τάκοεφ κι' ὁ Ὑρσιμάγοφ κα σκοτοθίκανε
μαζί, κα ἴτανε ἐχτρί ἐματος, πὸς πολεμύσανε μαζί ὁ Γαλίεφ
κι' ὁ Τζαγόροφ, κα ἴτανε ἐχτρί ἐματος.

Μα εἶνος ἐθρίζε κα φώναζε μόνο το δικό-τυ:

— Σκοτόςατε διο παραπάνο, σκοτόςατε διο παραπάνο!

Τότες κοκίνισα ὡς τὶς ρίζες τον μαλιόν κα φώνακσα:

— Σκότοςέ-με γλίγορα, θλάκα!

Πιροβόλισε κα με χτίπισε στον ὄμο, ἐπέσα ἀπτ' ἄλογο
κ' ἐσπασα το πρόσωπο κα τα δόντια-μου. Σικόθικα, ἐβάλα χιόνι
στον ὄμο κα ὀρόςισα το πρόσωπό-μου. Ἀνέδωκα στ' ἄλογο κα
πίγα στὶ σάκλια με το ζόρι, κα καταριόμυνα τον Μπέτα
Χαμπάεφ κι' ὅλους τὸς δούλους-τυ. Κα γι' αὐτό το κακό, πυ μὴ
ἴρτε δὲν μπόρεσα νὰ κλέψω τὶς δέκα χιλιάδες, κ' ἡ ὡσέτινι
ἔφεραν τον Τζαγόλοφ κα τὸς ἄλους στὶν ἀχροποταμιὰ το Φια-
γντόν κ' ἐφίγαν, αὐτὸς πέρανε με τα θρόμικα χέρια-τὸς αὐτὰ
τα χρήματα. Κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος ἱμυνα κσαπλομένος κα φώναζα,
γιὰτί ἡ πλιγί-μου ἴχε σάπιο πόνο, κα ροτύσα: θᾶχο χέρι ἴτε
ὁ θᾶχο; Κα μὴ λέγανε: θᾶχισ. Κ' ἐγὼ κιμόμυνα, κ' ὅταν
κσιπνύσα, στενοχοριόμυνα πολί, πυ ὁ σκοτόςα τον Τσίτσα γιὰ
νὰ ἴνε τρὶς παραπάνο σκοτομένι ἀπτι γενιά-τυ.

Γιατρέφτικα, ὅταν ἔκαε πια ὁ ἥλιος, σαν το φῶρνο, κα
περπατούσα κα σάλεθα το χέρι-μου, χερόμυνα, πυ μπορὸ νὰ
το σαλέψω. Τότε ἐμάθα, ὅτι ὁ Μπέτα Χαμπάεφ φώνακσε
τὸς μπελογθαρντέιτςους κι' αὐτὶ πιγένυνε στο Χριστιάνσκοε,

κι'ότι πρέπει να πάω στα θυνά κε να κριφτό. Πέρα τ'άλογο κε το ένα χέρι-μου δούλεβε καλά, μα τ'άλο άσκιμα. Έχασα στ'άλογο κε πέρα στο Χριστιάνσκοε, κι'όχι στα θυνά, γιατί εκεί θρискότανε ο Τσαγόλοφ, κε ήθελα να τον πάρω—κε δεν πρόφτασα να το κάνω.

Με πρόφτασε ένας άνθρωπος, νέος κσένος για μένα άνθρωπος, κε ήπε:

— Πάμε με τα πόδια στο Χριστιάνσκοε. Έρχοντε ι κοζάκι κε, αν θα ήμαστε με τ'άλογα,—θα τα πάρουν, κε θα μας σκοτόσουν.

Ίπα, ότι κσέρο, πυ μπορούμε να κρίψουμε τ'άλογα, κε τα κρίψαμε μαζί κε θέλαμε να πάμε, μα όλα πια ήτανε περικικλομένα, κι'ο γενεράλος Βατμπόλσκι πήγενε στον κάμπο με τ'άλογα κι'οχτό χιλιάδες κοζάκι πιγένανε κε βάζανε εκατό κανόνια, κι'ο γενεράλος γελύζε κοροϊδεφτικά, κε προκαλέσανε να πάι σ'αφτόνα μια ντελεγάτσια, κ'έδριζε τι ντελεγάτσια κε ήπε να διόκουν όλο τον πλιθιζμό απτα σπίτια κε γελύζε. Τότε ήπα στο φιτιτι (εκίνος μου ήπε, ότι ήνε φιτιτίς), να φιλάκι τ'άλογα κι'ότι εγώ θα πάω στο χοριό να πάρω τον Τσαγόλοφ. Ο φιτιτίς ομολόγισε, ότι τυ ήπανε να θγάλι τον Τσαγόλοφ απτο χοριό κε θα δοκιμάσι να το κάνι, κ'εγώ ας φιλάγο. Κ'εγώ φίλαγα, κ'ι καρδιά-μου ήτανε έτσι, σα να περνύσα το ποτάμι κε τ'άλογό-μου έπαφτε στο νερό κε πνιγότανε κ'εγώ πνιγόμυνα μαζί-τυ. Άκουσα τυφεκίες, κε πόνεζε ο πλιγομένος όμος-μου, κε το διστιχιζμένο-μου χέρι ήχε τέτιο πόνο, πυ δεν ήξερα, τι να κάνω. Δεν περίμενα νάρτι ο φιτιτίς, πέρα μόνος-μου, αφίνοντας τ'άλογα, κε κανένα δεν ήδρα. Κε μόλις έφισα απτους κοζάκους κε γήρισα στ'άλογα, ο φιτιτίς ήτανε κσαπλομένος σιμά στ'άλογα κ'έκλεε μέσα στο χορτάρι. Κ'εγώ τον είκοσα, κε στεκότανε άσκιμα στα πόδια-τυ κε δεν μπορούσε να πι τίποτα απτο φέδο-τυ. Τότε τον έβαλα να σταθεί στα πόδια-τυ. Ο πόνος-μου αμέ-

ζος πέρασε. Τον ρότισα, κ' εκείνος ανάμεσα απτα δάχρυα μου διγρίθηκε:

— Ο Τσαγόλοφ κρίφτηκε μέσα στη μάντρα, κ' i προ-
δότες έδωκαν τι μάντρα στους κοζάκους, κ' i κοζάκι πυροβολώ-
σανε στη μάντρα κε τιν τριπίσανε με τα βόλια, κ' ο Τσαγό-
λοφ δεν έπαθε τίποτα, γιατί ήτανε κσαπλομένος στο πάτομα.
Κι' όταν τα βόλια τριπίσαν τι μάντρα, σικόθηκε κι' ανέθηκε στη
στέγι κε ίδε τυς κοζάκους. Κ' εκείνι σταμάτισαν τυς πυροβολιζμούς,
κι' ο Τσαγόλοφ πίδισε απτι στέγι κε στάθηκε μπροστά-τυς.
Ήτανε ίκοσι ενός χρόνου κ' ενιά μινόν, κ' i κοζάκι πίστεθαν,
ότι i μπολσεβίκι ίνε τέρατα με τα κέρατα, κε δεν ήθελαν να
τον ακύσουνε, μα εκείνος τυς ίπε:

— Νε, ίμε μπολσεβίκος, ίμε ο Γιόργις Τσαγόλοφ, νε,
ίμε λέφτερος οσετίνοσ. Τί πάτε με τα όπλα ενάντια στους
εργαζομένους; Εγώ ο ίδιος ζύσα σαν αφέντις, εγώ ο ίδιος με-
παχιά ορνιθόπυλα, μεγάλωνα με καιμάκι, μα τώρα χάνουμε
για τιν ισότιτα τον λαόν κε μαζί κε για τι δικιά-σας, δουλε-
φτάδες κοζάκι. Γιατί πολεμάτε, τιφλί άνθρωπι; Σας τίφλωσαν
i θδέλες, i καπιταλιστές κ' i οφιτςέρι-σας i ασπρογαλονάδες,
κε θέλυν να σας σκλαβόσουν, να σας κάνουνε βόδια, να σας
κάνουνε άλογα, να σας κάνουνε σκλάβους!

Τότες i κοζάκι πυροβόλισαν πάνου-τυ, μα εκείνος δεν
έπεσε κε ίπε:

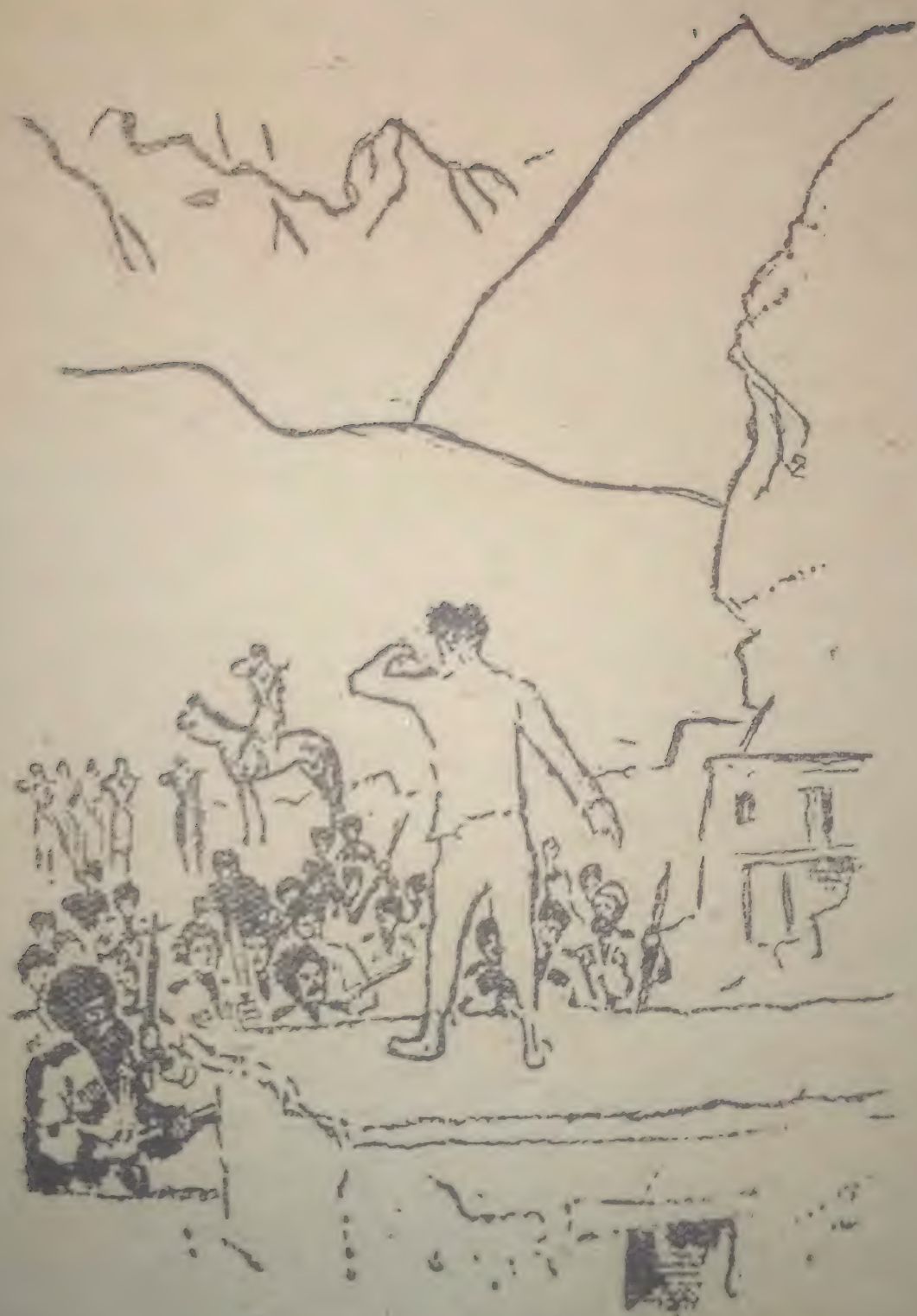
— Με το έμα-μου, με το έμα τον άλλον αγωνιστόν θα
γίνι, το θέλετε ίτε δεν το θέλετε, θα χτιστί ο κομμουνισμός!

— Κε ίσιγα πέθανε.

Κι' ο φιτιτίς έκλεε όλο κε περισσότερο, κ' εγώ ίπα:

— Ας τυς χτιπίσουμε i διό-μας κι' ας σκοτώσουμε τόσους,
όσους μπορούμε.

Έγινε άσπρος, σαν το χιμόνα, κε τον έπιασε i τρεμούλα.
Έδγαλα το πυφέκι απτι θίκι, κε το διστιχιζμένο χέρι-μου
έπεσε σα θύρδουλας, κι' ο πόνος ήτανε τέτιος, πυ δάνκανα τι
γλόσα-μου, κ' έφεθγα απ' εκί, δίνοντας κατάρες στο Μπέτα

Χαμπάεφ κε σ' όλι τιν αντεπανάστασι. 'Όλι τι νίχτα πονύσα
κι' αχόμα κε τι δέφτερι κε τιν τρίτι.

Ίστερα θάψαμε τον Τσαγόλοφ στο Κρεστιάνσκοε κε το
θάλεμε μνιμίο. Θιμόμυνα μόνο, τι έλεγε. Κι' ότι μυ ίπε για
το ποτάμι—το θιμόμυνα περισσότερο από κάθε άλλο. Κανένας
άνθρωπος δεν έλεγε ξε μένα, τον άγριο θυνίσιο, ότι ένα τέτιο
πράμα μπορί να γίνι, ότι απτο πατάμι μπορίς να πάρις φος.
Κ' έχασα πια ολότελα τον ίπνο-μυ απτιν άμιαλι ιδέα, κε μυ
φενότανε, ότι θα γίνο σαν τρελός, ότι θα ριχτό στο ποτάμι.

Κε τότες ίρτε το τέλος τον μπελογθαρντέιτσουν, κε το
χέρι-μυ έγινε σα γερό, κι' ο όμος-μυ ίρτε πάλι στον τόπο-τυ.
Κε νά ίτανε γιορτί, κ'ι άνθρωπι τρέχανε με όμορφα άλογα,
κε τρόγανε πολί κε λέγανε πολύς λόγους, κε τραγουδύσανε κε χορέ-
θανε σίμγα κε χορέδανε καςγονκάθντ, γιατί ο πόλεμος τέλιωσε
πια προπολύ κι' άρχισε το χτίσιμο.

Ο Ντεμπόλα μυ λεί:

— 'Ακουσες, Σίμον, ότι χτίζουν ένα σταθμό στον Κυρά
σιμά στο Ζερ-Αθτζάλ; Κι' απ' αφτά τα έργα θα φένκι στο
μισό Κάφκασο. Το φος θ' ανάδι ος το Κόμπι κι' ος αφτί τιν
Τιφλίδα.

Κε μυ διγίθικε, πως δυλέθυνε πια προπολύ στον Κυρά
κε πολεμύνε με το ποτάμι κε τόσο καλά μυ τα παράστιζε,
σαν το μακαρίτι τον Τσαγόλοφ, μα με τέτια λόγια, πυ όλι ι
παιχί-μυ μπίκε στο σιρτό, κε χόρεδα, σαν τρελός, τζέπεν κε
σίμγα, κε καςγονκάθντ, κι' όλο έλεγα:

— Πολεμύσαμε τυς μπελογθαρντέιτσυς, θα πάμε να
πολεμίσουμε το ποτάμι, πολεμύσαμε τυς μπελογθαρτέιτσυς, θα
πάμε να πολεμίσουμε το ποτάμι.

Κε μάζεψα κάμποσα πράματά-μυ κε πίγα στο Ζαχές.
Κ' εκί έπιασα δυλιά στιν αρχί ανιδίκεφτος εργάτις, γιατί δεν
ίχερα τίποτα στι ζοί εκσόν απτι σιφορά κε τίποτα δεν μπο-
ρύσα να κάνο. Κε τέτια πράματα ίδα εκί στον Κυρά, πυ

κανένα πανεπιστήμιο δεν μπορεί να τα δώσει σε κανένα βιβλίο δεν ίνε έτσι γραμμένα. Κε γι' αυτό θα σας πο λίγα για κίνα, πυ ίδα.

Διο ποτάμια ενόνυντε εκί μαζί, κε στο ένα το νερό ίνε γαλάζιο, γαλάζιο, σαν τον περυζέ, κε το λένε το ποτάμι. Αράγθα, κε στ' άλλο το νερό ίνε κίτρινο, σα να καθαρίζουε με άμο κανένα μεγάλο καζάνι. Κε χτίζουε στο δεύτερο ποτάμι—στον Κυρά—ένα μεγάλο νερόφραγμα, ένα νερόφραγμα άλλο νερόφραγμα, κε μέρα-νίχτα σκάθουν, κε ίνε τόςος πολίς κόζμος πυ μπορίς να χαθίς, σα μέσα στο δάσος, ανάμες στις ανθρώπους. Κι' όλι φονάζουε: «χαμπαρντά, χαμπαρντά!», πυ σιμένι—πρόσεχε, κε θάζουε δυναμίτι κε σπάνυν τυς θράχυσ έτσι, πυ ο θρόντος ίνε μεγαλύτερος, παρά στο ποτάμι. Κε κιτάζο—το ποτάμι ισίχασε κε σα να μιν το νιάζι, τι το κάνυν, μα αυτό δεν ίνε έτσι.

Δύλεθα κάτο στο νερόφραγμα, όπου σίχονα τις πέτρες, κ' εκί χτιπύσαν τα πνευματικά σφιριά. Εγό ίμε τόρα τεχνικός στο Γιζελντονστρόι κε κζέρο όλα τα τέτια πράματα, μα τότε περπατύσα, μίριζα κι' άγλιφα, όπος ι κατσίκα τ' αλάτι, κι' όλα μυ φενότανε νόστιμα κι' όλα δεν μπορό να τα καταλάβο, όπος στο όνιρο. Κ' εκί δουλέθαμε, σαν τα βόδια κε σαν τα θυβάλια, γιατί δε λιπόμασταν τις δίναμές-μας για ένα τέτιο χτίσιμο. 'Αλι-έσπαναν τις μεγάλες πέτρες σε κομάτια, άλι τις κυθαλύσαν, ι τρίτι τριπύσαν το θυνό με τα τριπάνια, κε τα τριπάνια τρέμανε, κ' ι άνθρωπι τρέμανε, όπος τρέμυν το χιμόνα στον αέρα, μα έκανε τέτια ζέστι, κε ι μικρές ατμομιχανές λαχάνιαζαν, κε τα μικρά θαγονάκια έτρεχαν απάνο κε κάτω, κ' ι πέτρες έπεφταν, κε το ποτάμι άκσαφνα μόνκριζε. πυ το κακομεταχιρίζουντε, κ' ι μακαράδες έτριζαν.

'Όλι δουλέθαμε κυραλιαζμένι, απτις πέτρες κι' απτα σπαζμένα κομάτια όλα τα ρύχα-μας κουνταν όπος στην πιρκαγιά, κε κανέναν δε λιπόντανε τα ρύχα-τυ, κι' όλι σχύπιζαν

τον ιδρο με τινάλι μεριά τυ χεριού-τους, κ' ήτανε κε τόσι βοί τόσε χαρά, όσι δεν ίνε σε καμιά γιορτί. Τότες ακόμα δεν ίκσεραν τις υντάρνικες μπριγάδες, σίντροφι, μα όλι-μας ίμασταν σαν υντάρνικι μπριγάδα, κε τις παράνκες, για να κατικίσαμε, τις στίναμε σε τέσερες μέρες, κ' εδό έμαθα να δουλέδο κσιλυργός.

Κι' όταν άρχισα να κιτάζο, τι πολίς κόσμος ίνε ολό-γिरα, τότες ίδα ότι ίνε λογιό-λογιό κόσμος, κε θάδμαζα, πυ νά ζύ-με τόσο καλά, κε πριν όλι τρογόμασταν σα σκιλιά πάνο στο κόκαλο. Δύλεθαν εδό οσετίνι, γρυζίνι, αμπχάζι, ρύσι, σνιδή, αρμένιδες κε τατάρι κε πολί άλι. Το κατάλαθα έτσι, ότι αφτό κε ίνε το ιντερνατσιονάλ, γιατί γι' αφτί τιν ιδέα πο-λεμύσαμε προπολύ στον εμφίλιο πόλεμο. Πολεμύσαμε για τυς καμπαρντίντζους σιμά στο Πιατιγόρσκ, για τυς ινγύσους στο Βλαδικαφκάς, για τυς γρυζίνους εργαζομένους — στι Ράτζα, κε τότες όλι χτίζαμε τιν ιρινική ζοί.

Τότες πολές γλώσσες ήτανε ολόγिरα, πυ άρχισα να θέλο πολί να μιλό με τον καθένα κε να τον καταλαθένο. Κε ρύ-σικα μιλύσα καλά, γιατί ίχαμε πολές κινές λέκxες. Έλεγα «μαντ» κε ρύσικα αφτό σιμένι «μάνα» κ' έλεγα «μιτ» κε «μαζι», κε ρύσικα ήτανε—μέλι κε μιαλό, κε στι γλώσσα-μας το «σέρντζε» — σίμενε ρύσικα καρδιά, κι' ο χιμόνας οσετινικα ίνε «ζιμέγ». Έτσι πυ άρχισα πολί γλίγορα να δίνο να καταλάβουν τι θέ-λο να πο κε θάδμασα, πυ ι γρυζίνι τι μάνα τι λένε— «ντέντα», κε τον «πατέρα»—«μάμα», κ' έλεγα πια το προί γρυζίνικα στι δουλιά: «κομάρντζζομπα, αρχανάγο» ίτε «χο-γασαχάρντ κατσο», πυ σίμεναν «γιά-σας σίντροφι», ίτε «πός πάι ι ιγία-σας, άνθρωπι». Κε, φέβγοντας, έλεγα «αντίο-σας» γρυζίνικα—«μςσβιντόμπ». Κ' έτσι μυ άρεζε, πυ καταλαθένο πολύς δουλεφτάδες. Ίθελα να μιλήσο με τον καθένα για τις ιπόθεσές-μας κε για τι δουλιά-μας.

Κι' όταν δεν καταλάθενα κανένα σίντροφο, πυ μόλις ίρτε, ίτε ήτανε τιόρκος ίτε αμπχάζος, τότες έλεγα μια λέκxις

«Λένιν», κ' εκείνος έλεγε: «Λένιν», κε σινενούμασταν με τα σιμάδια, ίτε θρίσκαμε κανένα διερμινέα, μα εγώ ίκσερα πια: ότι αφτός ίνε δικός-μας άνθρωπος.

Κε μια φορά μιλούσα μ' έναν άνθρωπο, κ' εκείνος ίτανε κατςυφιάρης κε γυμνός, γιατί ι πέτρα χτίπιζε το χέρι-τυ. Το έδιχσα, πυ ίνε ο βοιθός τυ γιατρός κε προς να πάι. Κ' εκείνος δε μυ απαντούσε, μα κυνύσε το κεφάλι-τυ, κι' όταν τυ ίπα: «ο Λένιν, σίντροφε», σίκοσε τα μάτια-τυ, πυ ίτανε μεγάλα σαν τις γάτας, κε ίπε: «ο Μυχαμέτις». Δεν ίπε «ο Λένιν», Νόμισα, ότι ίνε θέρος μυςουλμάνος κε ίπα:

— Δεν ιπάρχι ο Μυχαμέτις, μα δεν πιράζι, θα ζίσις δίχος εκίνον.

— Μα άρχισε να μιλάι γρυζίνικα—ίτανε αντζάρος— κι' όλο έλεγε: «Μυχαμέτις, Μυχαμέτις». Τότε ίπα:

— Γιατί δε μυ απαντάς, αφύ καταλαβένις τι γλώσσα; Κι' αν λες όλο: «Μυχαμέτις, Μυχαμέτις», αφτό σιμένι, ότι ίσε καχός άνθρωπος κε σε μπλέκxανε ι μυλάδες κ' ι παπάδες, κ' εσί πρέπι να ίσε μαζί-μας, κι' όχι μαζί-τους, αφύ παλέ-θυμε μαζί ενάντια στο ποτάμι για το χτίσιμο.

Κ' εκείνος με φοθέριζε με τι γροθιά-τυ, κ' εγώ δεν τυ έχανα κανένα καχό. Μα έβαλα στο νύ-μυ αφτό τον άνθρωπο, κι' αφτός ίτανε ος το τέλος καχός άνθρωπος, κι' όταν άρχι-σαν ν' αρροστένυν ι εργάτες-μας—πίνανε άσκιμο νερό απτιν απροσεκσία-τους κι' αρόστισαν από λογιό-λογιό αρόστιες τις κιλιάς,—τότες γίριζε στις παράνκες, έλεγε κριφά, ότι όλι θα πεθάνυν απτιν αρόστια, γιατί κάνυνε δουλιά ενάντια στο θεό κε το Μυχάμετι. Κε τον έπιασα πίσο απτι γονιά, όταν έλα-γε στα καθιστεριμένα στιχία, ότι επίτιδες διαδίδουν τον τίφο, — να χάσουνε τον κόζμο, κε πόσυ στριμόκxανε σ' έναν τόπο.

Έλεγε, προς κάνυν τον τίφο: πέρνυνε σάπιο κρέας απτο λεμό, το μυσκεθύν τρις μέρες κε τρις νίχτες, το στρανκίζυν,

το θράζον, ίστερα δίνυνε στα ποντίκια τρις χυλιαριές τις σό-
πας, κε τα ποντίκια τρόνε κε διαδίδουν τον τίρο.

— Τί μεγάλος θλάκας, κε θλάκες ίνε κίνι, πυ σ' ακύνε!
Εμís ι μπολσεβίκι, έχυμε γραμένα στα παλιοπάπουτσά-μας τα
ποντίκια κε τος τέτιυς, σαν κε σένα,—ίπα εγό.

Κ' εκίνος φοβίθηκε απτα λόγια-μυ κι' άλο δε δύλεβε
κ' έριγε—απ' εκί πυ ίρτε

Κε το διγίθικα αφτό, γιατί άρχισα πάλι να σκέφτυμε
για μένα κε να μαθένο κι' όλα να τα κιτάζο—κε τί λογιό
ίνε ι δουλιά, κε τί λογιό ίνε ι μιχανές, κε τί λογιό πράματα
χριάζετε να κσέρι το προλεταριάτο. Κε θιμίθικα τον αγαπι-
μένο-μυ σίντροφο Γιόργι, πως έλεγε τιν αλίθια, κ' εγό δεν
τον πίστεδα, ότι νά με τα σοςτά θα παλέδο με το ποτάμι,
πυ ίνε τέτιο, σαν το δικό-μας, κε θα χτίζυμε για νάχι φος
απτο Κόμπι ος τιν Τιφλίδα. Κε τέτιο μεγάλο νικοκιριό
κάναμε σ' αφτό τον τόπο. Εδó κε τι ρεματιά Παπια-χέδι
έπρεπε να τιν πάρυμε στο σολίνα κε κανάλι να χτίζυμε με
τριάντα μέτρα πλάτος, οχτό βάθος, κε νεροφράγματα να
χτίζυμε, κε γιοφίρια να βάλυμε, κε τον πάτο να τριπίσυμε,
κε τις πέτρες να σικύσυμε, κε δυλέδαμε σε τρις θάρδιες—
μέρα κε νίχτα. Δύλεδα κε κίταζα, τί λογιό-λογιό πράματα
μας μποδίζον ακόμα κε τί λογιό αντεπανάστασι κε πυ ίνε
κριμένι. Κ' ι πρότι αντεπανάστασι ίτανε θα συ πο, το ποτάμι.
Αφτό μια τσιρτσιρίζε τόσο ίσιχα, σα να μιν ιπάρχι, όλο χάθι-
κε, μια ορμύσε άκσαφνα ν' αρπάκσι, σα γάτα το κρέας, όλα,
όσα τιχένανε. Κ' ι δέφτερι αντεπανάστασι ίταν ι δικιά-μας ι
αγριότιτα, τον ανθρώπον, πυ δεν περπατούσαν όλι με μιαλό,
μα ίχανε καρπούζια στους όμυς-τους, κι' όχι κεφάλια. Διασκεδάζα
στι γιτονικί μικρί πόλι Μτςχετ—ίνε πσοριάρικι μικρί πόλι,
παλιά, έτσι κ' έτσι πόλι. Εκί καθόμασταν κάποτε με τος
φίλος στο ντυχάνι, θιμόμασταν τος λογιό-λογιό κερύς κε μι-
λώσαμε πολί καλά. Αγαπό το χορό κε ίμυνα ολότελα νέος,

μα θα συ πο, όταν θγένι όμορφα, μ' αρέσι ένας τέτιος χορός.

Ίρτα στο Μτςχετ, σιμά στο ντυχάνι σταματίσανε δύο αμάκια με χαμόκλαδα. Τα θυβάλια γιρίζουν τα κεφάλια-τους, μιρίζουν κε φισώνε με τα ρυθύνια-τους. Ι γρυζίνι κατέδixαν απτ' αμάκια κε πίγανε στο ντυχάνι. Ίπιαν από μια οκά κρασί κι' άλο τίποτα. Κι' ο ένας άρχισε αμέσος να χορέδι, κε καθόλου δεν τόχανε, γιατί έπτε, μα έτσι, απτιν καρδιά-του: απλόςτατα έχι μέσα-του πολύ ζοιρότιτα, κε φέβγι στα πόδια-του. Πολί καλά! Πρότα χόρεθε το ένα πόδι, ίστερα πίγε δίπλα-του το άλο, ίστερα χόρεθαν πια μαζί κε τα δύο-του πόδια. Ίστερα άρχισε τόσο επιδέκcia να γιρίζι τι μέσι-του, πυ ίτανε εφχάριστο να τον κιτάζις. Κε βλέπο—ι όμι-του δε βαστάκxανε, χορέδουν, κε μόνο το κεφάλι-του γελαί, δε χορέδι, μα ίστερα τόρα κε το κεφάλι-του κυνίθηκε μ' ένα ιδιέτερο τρόπο κε πίρε όρόμο.

Ο δέφτερος γρυζίνος, ο μικρός, κίταζε-κίταζε. Ο νικοκίρις θγίκε απο πίσο απτο τεζιάχι κι' άρχισε λαφριά να τον επρόχνι προς το μεγαλύτερο σίντροφύ-του, κ' εκίνος πετύσε στον αέρα, άρχισε πια να κυράζετε.

Άκxαφνα ο μικρός έβαλε τα χέρια-του στι μέσι, λίγισε, σα γυστερίτσα, χτίπιε τα παλαμάκια, μ' έκανε το μάτι κε πίρε κι' αφτός όρόμο. Κε πετύσανε σα ψίδια, δίχος ν' ανκίζυνε στο πάτομα, έτσι πυ χερόςυνα να τους κιτάζις, ίστερα φονάκxανε με μιας κι' ανεβίκανε στ' αμάκια κε χτίπισαν τα θυβάλια, κε τα θυβάλια φισίσανε με τα ρυθύνια-τους κε χάθικαν, όπος φάνικαν. Νά έτσι διασκεδάζαμε πολύ όμορφα κιόλας, δίχος να χαλνόμε το προτσές τις δουλιάς. Κε μια άλι φορά πίγα στο ντυχάνι, κάθουντε ι πλοτοφτιάστες κε θέλυνε να χορέψυνε με το σαμοθάρι πάνω στο κεφάλι. Ο νικοκίρις δεν τους δίνι το σαμοθάρι κε εοστά λεί: γιατί να χίσι πάνω-του ο μεθιζμένος ζεματιστό νερό, να χάσι τι ζοί-του. Πίνυνε σαν άλογα, χλιμιντρίζυν κε χτιπώνε με τα νιχια-τους—ίνε πολύ άσχιμα.

'Ακσαφνα ένας λεί :

— Κάτσο, κάτσο, καλά έδεσες τις πλοτές ;

— Πιος χριάζετε τα δοχάρια-συ, —λεί ο άλος, —πιες με τις ιγιάς-συ κε κάθισε !

— Αν τις δέσεις άσκιμα—θα τις πάρει το ποτάμι, —λεί ο πρότος.—Ο Κυράς σικόνετε, τί θα γίνει τι νίχτα, στα θυνά έβρεχε.

Σκεφτόμυνα : «νά παλαθά κεφάλια, χάνουν το μεροκάματό-τους, πυ ίνε τόσο κυραστικό, κε καρφί δεν τυς κέετε». Κ' εκίνι κάθουντε, πίνυν, ένας έφιγε—ίρτε, μόλις στέχετε στα πόδια-τυ, λεί—λεί με το ζόρι :

— Κάτσο ! 'Ασκιμα πάνε ι δουλιές, τα δοχάρια πιγένυν κάτο μόνα-τους.

Τότες ι άνθρωπι αρχίσανε να γελώνε, θαρύσανε, ότι ίνε χορατό. Κ' εγώ γελύσα κε πίγα μαζί με όλυς να κιτάξω. Κι' άκσαφνα ένιοςα ένα τέτιο κρίο, όπος το δοχάρι μέσα στο νερό.

Το ποτάμι πήρε τις πλοτές, τις χτιπύζε πάνο στις πέτρες κ' έσπασε τα σκινιά, όλα τα δοχάρια πίγεναν προς τα κάτο κε θροντύσανε, σαν κανόνια. Κ' έτρεχα απτο Μτςχετ όπος ίμυνα, το καπέλο στα χέρια-μυ, κ' ι άλι εργάτες τρέχανε, γιατί ίχαμε για πέραζμα ένα λαφρί γιοφιράκι σιμά στι μικρί πόλι, κε νά θλέπυμε : έρχυντε με ορμί τα δοχάρια κε χτιπύνε στο γιοφίρι κε το γιοφίρι-μας σε κάμπουσα μέρι νκρέμιζε κε θύλιακσε, τα σανίδια πέσανε κε πέραν τον κατίφορο πίσω απτα δοχάρια.

Κ' εμís τρέχαμε στο μάκρος τις ακροποταμιάς κε φονάζαμε, γιατί εκί παραπέρα, στο ποτάμι, ίτανε πάνο σε μια πλοτί ι μιχανί πυ μπίγι τα παλύκια, κε τα δοχάρια ερχόντανε ίσια πάνο-τις—θα θάβαμε τι μιχανί κε δε θα τι θλέπαμε πια ποτές μα, εφτιχός, τιν τριγίριζαν τα δοχάρια, κι' όλα πιγένανε μπρος. κ' εμís πάλι φονάζαμε, γιατί μπροστά

βρισκόντανε στα ριχά ι πλοτές τον τριπανιόν κε τα τριπάνια
ίτανε χομένα στον πάτο κε θα χανόντανε απτα δοκάρια.

Κ'εγώ ήθελα να πάρο το τυφέκι-μυ κε να πιροβολήσω
πάνο ε'αφτός τυς θλάκες, έτσι θίμοσα. Μα τα δοκάρια ίτανε
πιο γνωστικά απ' αφτός τυς ανθρώπους, κε θότικσαν κάτο απτις
πλοτές κε θονκύσανε, θονκύσανε, θγάλανε με τι ράχι-τυς τα
τριπάνια, πυ ίτανε χομένα στον πάτο, κε δεν τα χαλάσανε,
μα πήγανε μπρος. Κ' ι πλοτές μόνο κυνιόντανε, άλλο τίποτα
δεν έπαθαν.

Νά τί λογιό άνθρωπι θρίσκυντε!..

Τρέχαμε κε φονάζαμε κε φοδόμασταν' για τις μηχανές,
για τα έργα-μας, κ'ι πλοτοφτιάστες ίδανε, ότι τα δοκάρια
χαθίικανε, πήγανε στο ντυχάνι κε χορέθανε με το σαμοδάρι
στο κεφάλι κε περεχίκανε με ζεματιστό νερό τα κεφάλια-τυς
κε πήγανε να χιμιθύνε εδó κιόλας στο πάτομα, κε ίτανε πολί
παλιάνθρωπι, δεν ήθελα να τυς κιτάκω.

Κε τότε όρχισα να καταλαθένο, τί πράμα ίνε νέο κε τί
παλιό. Νέο ίτανε—ι θυλιά-μας απτο προί os το προί, κε
το παλιό στεκότανε, κιτάζε κε στά'ρωσε τα χέρια-τυ, κι'αφτό
ίτανε ο εχτρός-μας. Νά γιατί έπρεπε να παλέψουμε κε να
ζίσουμε με το νέο, κι'όχι όπος ι πλοτοφτιάστες ίτε όπος ο
άνθρωπος, πυ έλεγε: «Μυχαμέτις, Μυχαμέτις». Κε τί ίνε ο
Μυχαμέτις, όταν έχουμε πολύς έκσοχος σιντρόφους, κοματικούς;
Τί έκανε ο Μυχαμέτις για τυς θυλεφτάδες;

Νά ακόμα μια φορά μυ λένε:

— Σίντροφε Σίμον! Γιατί ο σίντροφος Σέργο πιγένη
στο μοναστίρι σκεδόν κάθε θράδι κε προς εϋ φένετε αφτό;

Ίπα: «Δε μυ χαλοφένετε, κε θα πάω μόνος-μυ να κι-
τάκω, τι τυ αρέσι στο μοναστίρι, τυ σίντροφου Σέργο, πυ θυ-
λεδι τόσο καλά για το σοσιαλιζμό».

Ίτανε εκί ένα μοναστίρι πάνο στο θυνό, εκί εκαρφαλό-
τανε τον παλιό κερό για να προσεφχιθύνε στο Θεό, κε το

άλο ίνε πιο χαμιλά, εκί ακόμα κε τόρα θρίσκυντε, λογιό-λο-γιό ασινίδιτα στιχία. Πίγα, θέδεα, το θράδι, άμα άκυσα τιν χαμπάνα, ε'αφτό το μοναστίρι. 'Ιρτα κι' άρχισα να κιτάζο, τι άνθρωπι ίνε εκί, κε ίδα πολί περίεργα πράματα.

Νά, καταλαθένις, χτίπιζε ι χαμπάνα, κε στις σκάλες πίγεναν ι καλογριές. Γριύλες, γριύλες τέτιες, συφρομένες, σαν τα λεμόνι, κ'ι σχύφιεσ-τυς, όπος έχυν ι όρνιθες, κ'ι νέες — δίχως έμα, κε ρένιες, —κυθαλύν ένα τέτιο αναλόι κε το στί-νυν, κε θγένι μια γινέκα, ι μεγαλίτερι καλογριά, κε διαθάζι, διαθάζι, σα να θιάζετε να πάι στον άλο κόζμο, μαςάι με τα γέρικα δόντια-τις κε τις κιτάζι όλες. 'Αμα κιτάκσι δισαρεστι-μένα, τότες όλες αρχίζυνε να πσέλνυν.

Θα συ πο, λιπόν, ότι εμάς, τυς οσετίνυς, μας λογάρια-ζαν έτσι κ'έτσι θρίσκυς. Κανένας δεν πίγενε να θαφτιστί στον παπά. Τον παλιό κερό διο ρύθλια πλήροναν κε ρύχα έδιναν, όταν πίγεναν να θαφτιστόν. Ο παπύς-μυ πίγε τέσερις φορές, έμπανε στο νερό, πίγε κε πέμμι φορά, μα ο παπάς άρχισε να τον ντροπιάζι.

Πριν φερόμασταν πολί άσκιμα στον παπαδίστικο θεό κε τόρα δεν μπορούσα άλο να κιτάζο, πως πσέλνυν.

Στιν κουπερατίθα-μας πυλόνε σπέρτα, τσιγάρα, καρφίτσες, κ'εκί ίτανε το προί ένα μεγάλο πσάρι, «τζινάρι» λέγετε, δι-λαδί τριγλί. Κε το πσάρι ίτανε πάνο στο τεζιάχι, σπαρτα-ρύσαν τα σπάραχνά-τυ, ι μίγες τρέχανε στα μάτια-τυ, κι' άνιγε γλίγορα-γλίγορα το στόμα-τυ, ένα τέτιο μάθρο τζινάρι, τριγλί απτον Κυρά.

Κε νά κιτάζο—ι καλογριά ίνε ολότελα σαν το πσάρι— μάθρι κι'ανίγι, ανίγι το στόμα-τις κε δεν μπορί να πάρι ανάσα. 'Αρχισα να γελό μόνος-μυ, νά γιρέθο να μάθο, τί κάνι εδó ο Σέργο. Κε έλέπο: στέχετε σιμά στιν κολόνα κε κριφογελάι. Τον έγνωπεσα να θγι όκσο, κε θγίκε, κε καθίσαμε στα μνίματα, κε τυ λέο:

— Σίντροφε Σέργο! Έχουμε τον κινηματογράφο-μας στο Ζαγές. Γιατί νάρχεσε να κιτάζις τέτια φίλμ; Ίνε βλαβερό να κιτάζις πολί κερό τέτια φίλμ, θα γίνις βλάκας. Ι δουλιά πω κάνουμε με τα χέρια-μας ίνε καθαρί, μα εδó, όπος λένε ι ρύσι σίντροφι, γιρίζυνε το βóδι.

Ο Σέργο γέλασε κ'έβαλε πάνο-μυ το χέρι-τυ, λεί:

— Εγó αφτές δεν τις κιτάζο, κιτάζο ένα κορίτσι.

— Πιό κορίτσι;

— Θέλο να τος κάνο ζιμιά.

— Τί λογιό ζιμιά;

Θέλο να πάρο μια καλογριύλα στο κομσομόλ.

Νά άρχισα να γελό, κόντεψα να πέσο άπτο μνίμα, νά εγó να το σοφιστό—δε θα το σοφιζόμυνα. Κατόρθωσε να τιν αποτραβίξει απ'ερί, δýλεβε σ'εμάς, στο Ζαγές, έπλινε τ' ασ-πρόρυχα κε δεν τ'άπλινε καθόλυ άσκιμα.

Γελύσαμε ίστερα με το Σέργο, πως ίθελα να τον μαλόσο για τιν καλογερίστικι ζοί, πως σκεφτόμυνα, ότι θέλι να κσετριπόσι άγιος με τα λαικά τα χρίματα.

Τέτια λογιό-λογιό περιστατικά γίνυντε στι ζοί, μα τώρα ιδιέτερα, γιατί μαζέθετε πολίς κόζμος για μεγάλη δουλιά, κ' εδó γίνυντε ιροικές δουλιές κι' αντίθετα περιστατικά.

Δεν κσέρο γιατί άκσαφνα δεν μπορό να κιμιθó, κ' έχο μια παράκσενι ανισιχία, κι' ο όμος-μυ αρχίζι να πονί. Κά-θυμε στιν ακροποταμιά, μπροστά-μυ ο Κυράς πιγένι με νκρί-ζα κίματα, κε θιμίθικα τα ποτάμια-μας, πω ίνε σα σύπες με πέτρες, κε δεν έχο εμπιστοσίνι στον Κυρά, καθόλυ δεν τον πιστέβο.

Κάθυμε κε κιτάζο αφτό το νερό, κε σα να περπατώνε μέσx-τυ φονές κε θέλυνε να με περιπέκσυν κε να με κάνουνε να φο-θύμε. Μα εγó κάθυμε πια ολύτελα άλος ανθρώπος, απ' ότι καθόμυνα τότε στο πέραζμα, όταν πνιγότανε ο Ντεμπόλα. Κσέρο πια κε τα πολιτγράματα, κ' έδικα εργατικί δεκσιοςίνι,

κε σκεφτόμε πια—πιγένο στα κύρσα, πως θα τελιόσι ι δουλιά,
κε τραχό σινιδιτά παραπέρα στο δρόμο-μυ. Μα γιατί έχο
τέτια διάθεσι, σα να βρίσκετε κανένα δοκάρι πάνο στο δρόμο-
μυ; Τί τρέχι;

Κ' ι νίχτα ιτανε ζεστί, κι' άρχισα να φέρνο στο νό-
μυ τι δουλιά, πυ χάναμε. Σκάψαμε ίκοσι μέτρα στο θράχο,
άνικσε ο πάτος κε πρέπει να τον γιομίσουμε με μπετόν. Πολί
καλά.

Αφτές ι καλές σχέπες υπερίσχισαν, κ' εγό πιγένο να
χιμιθό, κιτάζοντας το ποτάμι. Πιγένο στην παράνκα, κε δε
θέλο να χιμιθό. Οστόσο αντάμοσα το Σέργο, κ' αρχίσαμε να
καπνίζουμε τσιγάρα κε να μιλούμε κι' αρχίσαμε να νιστάζουμε,
κ' έτσι νιστάζαμε, πυ αμέσος μας πήρε ο ίπνος, κι' όλι
άρχισαν να κιμύντε, μόνο ι νιχτερινί θάρδια πίγε να δου-
λέψι.

Νά εδó, καταλαθένις, αρχίζι ι πιο φοβερί ιστορία. Στην
αρχί ίδα ένα όνιρο. 'Ασκιμο όνιρο. Πιγένο σ'ενα μονοπάτι—κι'
απτιν άλι μεριά έρχετε ο Τσίτσα. Κι' ο Τσίτσα λέι: «Εγó σε
πιροθόλισα, πιροθόλισε-με τόρα κ' εσί».—«Δε θέλο να πιρο-
θολίσο» λέγο εγó, «Πιροθόλισε,—λέι,—αλιότιχα θα σε πνί-
ξο». Κιτάζο—στο μονοπάτι ίνε νερό, νερό ος τα γόνατα.
Ο Τσίτσα με σπρόχνι στο νερό, κ' εγó στέκυμε πια ος τα
γόνατα μέσα στο νερό. Ανίγο τα μάτια-μυ,—ο Σέργο με
σπρόχνι φονάζι:

— Ος τα γόνατα στο νερό!

— Τί, Σέργο, πιος ίνε ος τα γόνατα μέσα στο νερό;
Ο Σέργο τρέμι.

— Όλι ίνε ος τα γόνατα μέσα στο νερό!

— Τί τρέχι, τί τρέχι;

— Ο Κυράς ίρτε, Σίμον, όλι τρέχουε εκί. Ο Κυράς
ίρτε!

Ίτανε τέτια θοί, σα να θούσε καμιά ατμομηχανί. Όσι άνθρωποι Ίτανε στις παράγκες κι' όσι δούλεβαν, όλι έτρεχαν κε μιλούσανε με λογιό-λογιό φονές. Κι' όλι τρέχανε σ' ένα σπίτι, όπου κατικύζε ο κιριότερος χτίστis-μας, ο Μπαγράτ Μιχάλιτζ. Όλι φονάζανε σε εἰατό γλόςες: «Γλίτοσέ-μας, Μπαγράτ Μιχάλιτζ! Σίκο Μπαγράτ Μιχάλιτζ, γλίτοσε-μας!» Κ' εγώ τόσο κσεκάθαρα έφερνα μπροστά στα μάτια-μου τον Τσαγόλοφ να λεί: «θα πολεμίσis με το ποτάμι, σίντροφε Σίμον», πυ φονάζα: γλίτοσέ-μας, Τσαγόλοφ! Κε νά ο Μπαγράτ Μιχάλιτζ ήγίκε μ' ένα πυκάμισο, μ' ένα παντελόνι κ' έτρεκε μαζί-μας προς τα κάτω.

Κε τότε Ίδα τον Κυρά κε κατάλαβα, τι Ίνε προδοσία. Δεν έχi καθόλου νκρίζα κίματα δεν ακούντε καθόλου τέτιες φονίτσες,—όλος φένκι ολότελα από κακία κε δίχνι τα δόντια-του κε θυίζι, κε θυίζι, κ' i σίντροφι Ίνε πια όλι μέσα στο νερό, κ' i μιχανές Ίνε όλες μέσα στο νερό, κε στο σκοτάδι δε φένετε i άκρι το ποταμό, κε μόνο έρχετε ένα θυιτό, σαν αέρας από σπιλιά.

— Νά,—λέο,—ίρτε i αντεπανάστασι! Αρπάζο ένα φτιάρι κε πιδό κάτω κε χόθικα ίσια στο νερό ος τι μέσι. Το νερό πέρνι τυς ανθρώπους, τα εργαλία, τις μιχανές, κε πρέπι να βάλουμε το νερόφραγμα εδό κιόλος μέσα στο νερό.

Ο Μπαγράτ Μιχάλιτζ κυμάντερνε, κυμάντερνε, έχασε τι φονί-του. Όλος ο κόσμος σα να πίγε να λυστί,—αμέσος όλι, όσι Ίτανε, ριχτίκανε στο νερό, κ' i γινέκες τρέκσανε, κι' όλα μάθρισαν απτον κόσμο, κι' όλα πιγένανε στο νερό. Άρχισαν να ρίχνουν πέτρες κε άμο κε χόμα κε δεμάτια κλαδιά, κε το νερό σφίριζε ανάμεσα στις πέτρες, σα φίδι, κε φενότανε, ότι αφ'ί i νίχτα δε θάχι άκρι κε δε θα βαστά-κουμε. Κε το ντυβάρι το νκρέμιζε τι μια φορά ίστερα απτιν άλι, τι μια φορά ίστερα απτιν άλι, κ' εμís μαζεδόμασταν, σαν τρελί, μέσα στον ίδρο κε μέσα στο νερό, κιλούσαμε τις πέτρες

κε με τα χέρια κε με τα πόδια, κε στερεώναμε το νερόφραγμα όπως μπορούσαμε. 'Όλι ίπαμε, σαν ένας άνθρωπος: «δε θ' αφήσουμε το ποτάμι!» Κε κανέναν δε έφειγε, όλι τρέμανε κ' υποφέρανε εδó, σ' ολάκερο το πλίθος.

— Σίμον, —ίπα εγó, —δε σε σκοτόσανε τα βόλια, δε θα σε σκοτόσι κε το ποτάμι. Δύλεβε, Σίμον! Ο Τσαγόλοφ σε κιτάζει, ο Λένιν σε κιτάζει, όλο το προλεταριάτο σε κιτάζει.

Κε κσέχασα πια, πιος ίνε ο όμος πυ πονί, πυ ίνε ο ίπνος, πυ ίνε ι κύραςι, —έτσι δουλέβαμε όλι τι νίχτα πέρα-πέρα, ος τιν αβγί.

Στεκόμασταν, σαν κσίλα μέσα στο νερό, κε βραχίκαμε, σαν τα κσίλα. Μ' έπιασε μια φοθερί τρέλα κε δε θυμόμωνα τίποτα. Κ' έτσι σε κσέχαζμα τέτιο άγριο όλο έδινα πέτρες, έδινα πέτρες. Κι' άκσαφνα ο Σέργο λεί: «Κίτακσε, αδέρφι Σίμον». Κ' εγó κιτάζο κε δε βλέπο. Κι' ο Σέργο λεί: «Κίτακσε». Κ' εγó κιτάζο κε δε βλέπο. Κε τότε πήρε το χέρι-μυ κε τóβαλε στα πόδια-μυ, κε με το χέρι-μυ ίδα, ότι το νερό ίνε μόνο ος τα γόνατα κι' ακόμα πιο κάτω, κι' αφτό ίτανε νίχι.

Κίτακσα ολόγισρα—έφενκε πια.

'Όλι κιμόντανε, κσέρις, σαν τα πυλιά, όταν τακσιδέθουν απ' ένα τόπο σε άλο, διο χιλιάδες άνθρωπι κιμόντανε, κι' ο Κυράς ίτανε μαθίς κε φύσκοσε, σαν τι φλέβα στο χέρι, τίποτα δεν έπαθε.

'Ιστερα τελιόσαμε το Ζαχές. Τελιόσαμε το σταθμό, δάλαμε το νερό να δουλέβι, στίσαμε ένα μεγάλο Λένιν με το πρόσωπο προς τα βυνά, δίναμε φος στην Τιφλίδα. Κ' ι άνθρωπι στην Τιφλίδα έβλεπαν όλι τι νίχτα, όπος τι μέρα. Αφτί ίτανε ι δουλιά-μας.

Πίρα άδια κε πίγενα στο σπίτι κε στο μυσαφιρλίκι, βλέπο—ι εργάτες δουλέβουν, όστε κ' εδó χτιίζουν. Κε ροτό: τί κάνετε; Κ' ι άνθρωπι λένε:

— Θα γίνει αμαρσιτός δρόμος στο Τεχινθάλι, σύντροφε.
Σκέφτικα: κ' ε νοτιο-ορετίνι θα ζώνε καλότερα.

Ι πσιχί-μυ πίδισε, σαν το μάτι τυ αλόγο, όταν θλάπει
άκσαφνα φωτιά. Πίδισα πάνο στι σέλα κε ροτό:

— Τονέλι θα κάνετε;

— Κ' εσί από πύ το κσέρις;—μυ λένε.

— Νά το κσέρο,—λέο,—ένας άνθρωπος μυ το ίπε.

— Έτσι λιπόν,—λένε;—αφτός ο άνθρωπος μεγάλη θέα

έχι.

Εγό λέγο:

— Πολί μεγάλη μέσα στιν καρδιά-μυ, ίνε πολί δύσκολο
να το πο, τί θέσι.

— Μα πιος ίνε!

Εγό λέγο:

— Δικός-μας αδερφός-μπολσεβίκος.

— Ε,—λένε,—τότες όλα ίνε εντάκσι.

— Κ' εγό έτσι θαρό,—λέο,—ότι όλα ίνε εντάκσι.

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Α

Αγονιστής, ο—борець.
 Αγριογούρουο, το—дикый кабан.
 'Αδία, ι—отпуск, разрешение.
 'Αχσαφνα—вдруг, внезапно.
 Αξιοςφύλοτος—замечательный, досто-
 примечательный.
 Αρακιστός δρόμος, ο—шоссе.
 Αμέσος—сразу сейчас-же.
 'Αμαλός—безумный.
 Αμόρφωτος—необразованный, не веже-
 ственный.
 'Αρος, ο—песок.
 Αναποδογίρειο—ворочать переворачи-
 вать.
 Ανιδίκευτος εργάτις, ο—чернорабочий.
 Ανισυχία, ι—беспокойство, волнение.
 Ανκίζο—дотрагиваться, касаться.
 Ανόιτα—без толку, бессмысленно,
 глупо.
 Ανταμόνο—встречать.
 Απλόστατα—просто.
 Απώσπαγμα, το—отряд, отрывок.
 Απροσεξία, ι—неосторожность, невни-
 мательность.
 'Αραγες—Ли.
 'Αρεζε—нравилось.
 Ασιατικός—азиатский.
 Ασυνίδιτος—несознательный.
 Ατμομηχανή, ι—паровая машина, паро-
 воз.
 Αφέντις, ο—барин.

Β

Βάρδια, ι—смена (в работе).
 Βαπτίζο—крестить.
 Βιάζο πέρα—справляюсь.
 Βέβλα, ι—пиявка мироед.
 Βέβλα—ковечью.
 Βέρος—истинный, истый, закоренелый.
 Βιάζομε—спешать.
 Βούλι, το—скрипка.

Βλαβερός—вредный.
 Βλάχας, ο—дурак.
 Βοιθός του γιατρού—фельтшер, помош-
 ник врача.
 Βόλι, το—пуля.
 Βράχος, ο—скала.
 Βουάλι, το—буйвол.
 Βουλιάζο—тонуть.
 Βυρό, το βουνίσιος—гора; горный, горец.
 Βουνισιρά, ι хребет.
 Βύρδυλας, ο—плеть, начайка.
 Βυτό—нырять, погружать, обманы-
 вать.

Γ

Γαλάζιος—голубой.
 Γαλόνια, τα, γαλονάς, ο—погоны; пого-
 нник.
 Γενιά, ι—род, поколение.
 Γεράκι, το—ястреб.
 Γέρικος—старый, старческий.
 Γερός—крепкий, здоровый.
 Γυμνός—голый.
 Γιοφίρι, το—мост.
 Γλεντό—пировать, гулять.
 Γονιά, ι—угол.
 Γριόλα, ι—старушка.
 Γουερίτσα, ι—ящерица.

Δ

Δάσος, το—лес.
 Δεξιοσύνη, ι—умение, навык.
 Δεν ιπάρχει λόγος—не к чему, не за-
 чем.
 Δεν χάνι—целься.
 Δεν πιαίξι—ничего.
 Διαδίδο—распространять.
 Διαθέσι, ι—настроение.
 Διασκεδάζο—развлекать, развлекаться,
 гулять.
 Διαφορετικός—разный, различный.
 Διαρμινέας—переводчик.

Διγόμε — рассказывать.
 Διόχνο — гнать, выгонять.
 Δίπλα — рядом, на ряду.
 Δίσκολος — трудный.
 Διστιχίζμενος — несчастный.
 Δοκάρι, το — бревно.
 Δοκιμάζο — пробовать, испытывать.
 Δόρο, το — подарок.
 Δροσίζο — освежать, прохлаждать.
 Δούλος, ο — слуга, раб.

Ε

Έχνε το μάτι — подмигнуть.
 Εχδίκησι, ι — месть, отомщение.
 Έκσεχος — выдающийся.
 Εμπιστεύομε, εμπιστοσύνη, ι — доверять; доверие.
 Εμφίλιος πόλεμος, ο — гражданская война.
 Εντάξει — в порядке.
 Επιδέχσια — ловко, умело.
 Επίσις — также.
 Επίτιδες — нарочно.
 Έργα, τα — работы, дела, сочинения.
 Έτσι κ' έτσι — ничего себе, так себе.
 Εφχαριστε — благодарю, спасибо.
 Εφχαριστος — приятный.
 Εχμαλοτίζο, εχμαλοτιζόμενος, εχμάλотος, ο — брать в плен, пленять, плененный; пленный, пленник.
 Έχο γραμένα στα παλιοπάποτσά-μου — соответствует приблиз. русскому выражению: плевать я хотел.
 Έχταχτος — чрезвычайный, необыкновенный.

Ζ

Ζαλιζομε — кружится голова, ошеломляться.
 Ζημιά, ι — ущерб, урон, убыток.
 Ζοηρός — живой, бодрый.

Θ

Θέσι, ι — место, положение, тезис.

Θίξι, ι — чехол, ножны.
 Θιμόνο — сердиться.
 Θιρόμε — помнить.

Ι

Ιδιέτερος — особый, особенный, специальный.
 Ικογένια, ι — семья, семейство.
 Ιλικιορμένος — пожилой.
 Ιπερασπίζο — защищать, стоять за.
 Ιπερισχίο — брать верх, иметь перевес.
 Ιπόθεσι, ι — дело, гипотеза.
 Ιποπτεύομε — подозревать.
 Ιρινικός — мирный.
 Ιροας, ο — герой.
 Ισιχάζο — успокаивать, успокаиваться, отдыхать.
 Ισότιτα, ι — равенство.

Κ

Καβαλάρис, ο — всадник.
 Καθιστεριμένος — отсталый.
 Κακομεταχιρίζομε — обращаться плохо, обыжать.
 Καχύργος, ο — злодей.
 Καλογριά, ι, καλογερίστικος — монахиня; монашеский.
 Κάμα, ι — кинжал.
 Καμαρόνο — любоваться.
 Κανόνι, το — пушка.
 Κάπα, ι — бурка.
 Καπέλο, το — шапка, шляпа.
 Κάποτε — иногда, когда-то.
 Καρτέρι, το — засада.
 Καρφί δαν το χέετα — соответ. прибл. русскому выражению: ему все ни почем, ничего его не беспокоит.
 Καταγκαλία, ι — донос.
 Κατixό — жить (проживать).
 Κατίφορος — спуск, скат, (Πήρε ταν κατίφορο — пошел вниз).
 Κατσάκ, ι — кова.
 Κατσιφάρис, ο — мрачный.
 Κατχίоme — хвастаться, хвастаться.
 Καλαρίζο — журчать.

Κερδίζο — зарабатывать, выигрывать, добиться.

Κινιγό — гнаться за, охотиться.

Κινιγός, ο — охотник.

Κινός — общий, общественный.

Κιόλας — же, даже.

Κιριότερος — главный.

Κίτρινος — желтый.

Κόχало, το — кость.

Κόντεψα να — едва не, чуть не.

Κοροιδέω, κοροιδευτικός — насмехаться над к.-л., осмеивать, обманывать; насмешливый.

Κρεμάλα, ι — виселица.

Κρίβο — скрывать, прятать.

Κσαχολυθό — продолжать.

Κσανανιόνο — молодеть.

Κσαναπλέο — снова плыть.

Κσεγελό — обманывать.

Κσεμεθό — трезветь.

Κσετριπόνο — пролезть, выскакивать, вытаскивать, отыскать.

Κσεχινό — забывать.

Κσιλургός — плотник.

Κυβέντα — разговор, беседа.

Κύρασι, ι, κυραζμένος — усталость; усталый.

Κυρελιαζμένος — в лохмотьях.

Κύτσο, το — пень.

Λ

Λάρινγας, ο — горло.

Λαχανιάζο — пыхтеть, запыхаться.

Λεμός — шея.

Λεφτεριά, ι λεφτερος — свобода; свободный.

Λίπο — отсутствовать.

Λιπόμε — жалеть, печалиться.

Λιστής, ο — разбойник, бандит.

Μ

Μαβίς — синий.

Μαχαρίς, ο — блок, катушка.

Μαχαρίτις, ο — покойный.

Μάλιστα — да, даже.

Μαλόνο — бранить, укорять.

Μανία, ι — ярость, мания.

Ματοτσόνορα, τα — ресницы.

Μελοντικός — будущий.

Μ' ενδιαφέρει — мне интересно, меня интересует.

Μερίκι — некоторые.

Μέρος — место, часть, участие, сторона.

Μίγα, ι — муха.

Μιλιά δε βάζουν — голоса не подают, молчать.

Μνιμίο, το — памятник.

Μονοπάτι, το — тропинка.

Μυσκέω — смачивать, мочить, обмачивать, вымачивать, мочнуть.

Μυστάκια, τα — усы.

Ν

Νερόφραγμα, το — платина.

Νχρίζος — серый.

Νόστιμος — окусный, милостивый.

Ντυβάρι, το (τίχος, ο) — стена.

Ο

Ομίχλη, ι — туман.

Ομολογό — признаваться.

Όμος, ο — плечо.

Ορμό — бросаться, кидаться.

Όστε — значить следовательно, так что.

Οστόσο — однако.

Π

Πάβο — прекращать, переставать, устранять от должности.

Παλαбός — дурной, сумасшедший.

Παλαμάχια, τα — ладоши.

Παλόχι, το — свая, кол.

Πανεπιστήμιο, το — университет.

Πάνχα, — скамья, скамейка.

Πάντα, ι — сторона.

Παράχσενος — страанный.

Παραμύθι, το — сказка.

Παραμυλιτό, το — бред.

Παραπέρα — дальше, в дальнейшем.

Παραστήνω—изображать, представлять.

Παροιμία, ι—пословица.

Πάτος, ο—дно.

Πέρα—за, по ту сторону.

Περιχίνο—обливать.

Περίεργος—любопытный, странный.

Περιχλωμένος—окруженный.

Περιμένο—ожидать, ждать.

Περιπέζο—дразнить, смеяться над.

К-Л.

Περιστατικό, το—случай, обстоятельство.

Περυζές, ο—бирюза (драгоцен. камень).

Πιδό—прыгать, скакать.

Πιθαρχία, ι—дисциплина.

Πιράζο—трогать, затрагивать, расстраивать.

Πίργος, ο—башня.

Πирκαγιά, ι—пожар.

Πιροβολό, πιροβολιζμός, ο—стрелять; выстрел.

Πλέο—плыть, плавать.

Πлиγί, ι, πλιγομένος—рана; раненый.

Πлиθιζμός, ο—население.

Πлимиρίζο—наводнять, заливать.

Πлотί, ι, πλοτοφτιάστις, ο—плот; сплавщик.

Πολιτέλια, ι—роскошь.

Πραγματικότητα, ι—действительность, реальность.

Προδίνω, προδῶτις, ο, προδοσία, ι—предавать, изменять; предатель, предательство, измена.

Πρόθυμα—охотно.

Προπολύ—давно.

Προσεφύουμε—молиться.

Πρόσκλησι, ι—зов, приглашение.

Προφτένο—успевать догонять.

Πειφίζο, πείφος, ο—голосовать; голос (избирательный).

Περίαριχος—паршивый.

Р

Ραβδί, το—палка.

Ρεματιά, ι—ущелье, балка.

Ρυός—мелкий (о воде, тарелке).

Σ

Σιβυλεύουμε, σιβύλιο, το—советываться; совет (орган).

Σίδερο, το—утюг, железо.

Σιμαδέβο—целиться, прицеливаться, делать метку.

Σινενούμε—объясняться, давать понять.

Σινιδιτός—сознательный.

Σινίθιο, το—привычка.

Σирτός, ο—хоровод (танец).

Σιφιλιотίς, —соглашатель.

Σιφορά, ι—беда, несчастье, горе.

Σχαρφαλόνο—карабкаться, лазить.

Σχεδόν—почти.

Σχέφουμε, σκέψι, ι—думать, мыслить; мысль.

Σχλαβόνο, σκλάβος, ο—поработать; раб.

Σχορπίζο—рассеивать, разбрасывать, рассыпать.

Σχύφια—хохол (у птиц), чепчик, елпак.

Σοβαρός—серьезный, важный.

Σολίνας, ο—труба.

Σοφίζουμε—придумывать, выдумывать.

Σοφός—мудрец, мудрый.

Σπάνια—редко.

Σπάραχνα, τα—жабры.

Σπιλιά, ι—пещера.

Σπρόχνο—толкать.

Σταθερός—твердый, устойчивый, постоянный.

Στασιάζο—бунтовать.

Στέγι, ι—крыша.

Στέλνο—послать, прислать, отсылать.

Στενάζο—стонать.

Στερεόνο—крепить, упрочивать.

Στίνο—ставить, водружать, воздвигать.

Στιχία, τα—элементы, шрифт (типогр.).

Στρεφάχνο—загнать, прыгать.

Σουδос—швед.

Σφίρι, το—молот, молоток.

Σφирίζο—свистеть, гудеть.

Τ

Τακτιδεβο—путешествовать.

Ταρχί, ι—волнение.
 Τεζιάχι, το—прилавок.
 Τέρας, το—чудовище.
 Τζαερί, το—чайник.
 Τί τρέχι—что такое, что случилось,
 в чем дело.
 Τιφλόνο, τιφλός, ο—ослеплять; слепой.
 Τιχένο—бывать, случаться, встречать.
 Το δίχο: αλο—непременно, обязательно,
 по, именно.
 Τραντάζο—потрясать трасти.
 Τρέφομε—питаться, кормиться.
 Τριγλί, το—усач (рыбы).
 Τρίζο—скрипеть.
 Τριπάνι, το—сверло, бурав.
 Τσαμπαχόπετρα, ι—кремень.
 Τσιρτσιρίζο—шипеть.
 Το χάχο—напрасно, зря.

Φ

Φέρομε—относиться, обращаться, по-
 ступать.
 Φίμι, ι—слух.
 Φλέβα, ι—жила.

Χ

Χαϊδέβο—ласкать, гладить.
 Χαρόχλαδα, τα—хворость.
 Χάνο το κοράγιο—унывать, терять дух.
 Χαρά, ι—свадьба, радость.
 Χιρό—бросаться, кидаться.
 Χίνο—лить, выливать, наливать.
 Χιονόστιβα, ι—сугроб.
 Χιρότερα—хуже.
 Χλομιάζο—бледнеть.
 Χοχλακίζο—бурлить, кипеть, сильно

Стат. форм. 110×150—печ. лист. 3—Тираж 1000—в листе 27,745

Міскліт 1729—Маріупіль, держдрукарня. —Зам. 4035

ИЕНА—75 Коп.
ТИНИ—10 Коп.

4250

D 8

8892

D 8
889a